

BONA PAU

Nº. 538 - Any XLV - MONTUÏRI- DESEMBRE - 1997

La Banda de Música oferí un concert el dia de Santa Cecília

El conjunt instrumental agradà i fou molt aplaudit

En el local de Persones Majors, ple de gom a gom, el Dr. Xavier Cortès oferí una interessant conferència sobre prevenció del Càncer de mama

El Partit Popular va oferir a Joan A. Ramonell una placa commemorativa del 10 anys de Batle

El batle, amb assistència del President Matas, va agrair el suport i féu repàs als 10 anys de mandat

En aquest número també...

- El darrer capítol del "Calendari Perpetu".
- Joana Mª Palou ofereix una interessant conferència sobre el patrimoni artístic.
- La Fira d'enguany es presenta acompanyada d'un extens programa d'actes.

Pere Pocoví Martorell (qui durant molts d'anys havia estat el saig de Montuïri) i Antònia Verger Mayol "Fideuera" commemoraren les seves noces d'or

BONA PAU

Desitja a tot el poble de Montuïri
Bon Nadal i molts d'anys

BREUS

Els Cossiers, enlairats

Ha causat sorpresa i al mateix temps satisfacció l'haver guardonat amb la "P" de Populars d'enguany els Cossiers de Montuïri i d'Algaida "per la seva tasca de manteniment i recuperació d'una tradició ja documentada a finals del segle XVI". Una decisió que suposa el reconeixement públic de la conservació de tan populars danses.

BONA PAU Montuïri

Director: Onofre Arbona Miralles

Redactor en cap: Gabriel Gornila Jaume

Redactors i col·laboradors:

Joan Miralles i Monserrat, Catalina Sastre Pericàs, Mateu Rigo Bonet, Guillem Mas Miralles, Miquel Martorell Arbona, Gaspar Socías Mora, Antoni Mateu Socías, Onofre Torres Ramis, Melcior Nicolau Jaume, Antoni Mesquida Llinàs, Joan A. Payeras Ramonell, Joan Barceló Cerdà, Catalina Barceló Mayol, Josep Oliver Verd, Rafel Pons Mairata i Felip Munar i Munar.

Administració: Martí Ferrer Sampol

C/ Es Pujol, 5 - 07230 Montuïri - Tlf. 64 66 93

Imprimeix: Tirrena, S.A. Manacor

Depòsit legal: PM 133 - 1958

Nota: Les opinions aparegudes en els articles firmats, sols són atribuïbles als seus autors.

La Cooperativa

La Cooperativa del Camp Mallorquí de la qual la de Montuïri n'és membre, en representació de les cooperatives pageses que hi estan integrades, farà una exposició i venda de productes agraris propis de Mallorca a la fira, on es muntarà un estand.

Presentació d'un llibre

Dins els actes de la fira està programada la presentació, el dissabte dia 6 a les 19 h. a la sala d'actes de l'Ajuntament, del llibre **Corpus d'antopònims mallorquins del segle XIV** de Joan Miralles i Monserrat, amb la participació del Rector de la UIB, Llorenç Huget, i de la Catedrática de la UIB, Maria Barceló.

ES GRAONS

Compartir

No és que s'hagi produït aquest mes. I també sí. La inquietud que tenen la majoria de les persones del poble d'interessar-se per la salut i el benestar del veïns. Quan un està malalt, per exemple, es preocupen per la seva indisposició, acudeixen a oferir-se per a qualsevol necessitat. És una exteriorització del desig de compartir tant les penes com les alegries.

Maleficència

D'un temps a aquesta part el mal bé que fan unes poques persones destrossant allò que no és seu; altres, apoderant-se de pertinences alienes, o uns altres espenyant determinat contró. Si tothom portàs el ciri ben dret a Montuïri hi faria un bestiar plaent. No existirien persones amb inclinació dolenta.

Taller mecànic Planxa i pintura

Constantino Ruiz González

*Vos desitja bones festes de Nadal
i un venturós Any Nou!*

C/ Ramon Llull, 46

Telf. 64 61 84

Montuïri

Dos dits de seny

Sobre el luxe

Actualment ens trobam dins un món ple de comoditats que ens fan més agradable l'existència, sobretot si comparam la vida d'avui amb la de fa 50 o 100 anys. Un benestar que ens du a viure també una època de luxe, encara que no tots els moments de la vida sien agradables.

Un luxe que es reflecta en les persones, sobretot en les dones i joves que sovint empen medís artificials per realçar la seva figura i així augmentar la bona impressió en aquells que les admiren.

Quantes despeses supèrflues s'inverteixen avui en dia per adornar-se! A la majoria de les dones ja no els són suficients els seus encants naturals: adquireixen els millors vestits, empen un calçat molt elegant, s'adornen amb bracerols o polseres, arracades precioses, anells sumptuosos, cremes, cosmètics, maquillatges... I tot això, per què?

Pel que fa als homes ja no veim tant d'esplendor. Ara bé, quan es troben en societat no volen ésser manco que els qui van amb ells. Ja no parlem de voler emprar aquell cotxe darrer model o aquella moto que captiva l'atenció dels qui els contemplen, encara que això suposi un o més milions d'exagerades despeses.

I els esposos dins ca seva també prefereixen gaudir de les millors comoditats, d'un mobiliari senyoriu i de tantes coses amb l'única intenció de ser i demostrar tenir tant o més que aquells amb qui alternen.

I això és el que desitja la nostra societat de consum. Quan una cosa ja ha durat un cert temps, tirar-la o canviar-la: sembla que ja no serveix per allò pel qual es va adquirir.

El luxe és avui un ideal admirat quasi per tothom. I baldament un no pretengui presumir, quasi ningú no vol quedar darrer. Ha arribat a ser una meta que tots volem assolir encara que suposi els més costosos sacrificis.

Salomó

A la recerca de la nostra identitat

Aquest passat mes de novembre un grapat, tal vegada una dotzena de persones d'edat han iniciat una tasca de recerca per tal de descobrir i posteriorment divulgar el passat recent del nostre poble. Comesa promoguda per l'Associació de Persones Majors de Montuiri i de la qual se'n responsabilitza.

Avui, a la darrera del segle XX, són moltes les persones que no han viscut durant el primer terç, i en altres, tot i havent residit al poble, el pas dels anys ha fet que nombroses situacions de Montuiri no les vengui a la memòria i ja romanquin oblidades.

Mitjançant aquest treball el lector podrà detectar les circumstàncies d'aleshores, quines professions abundaven més, quines les exercien unes poques persones... quines botigues, per exemple, hi havia obertes al nostre poble els anys 20 i 30, on estaven situades, qui les regentava, acceptació que tenien els qui despatxaven... qui feia vi, on el venien, senyals que posaven... Indústries també n'hi havia, però, quines eren, on radicaven, gent que hi treballava... Quins capellans hi havia..., mestres, guàrdies civils, apotecaris, municipals, metges, curanderos, grans i petits propietaris, possessions que es varen establir, com i perquè...

I el govern del poble; caràcter dels governants, principals preocupacions, contribució de la gent en jornals de feina, anomenada *fàbrica*, què feien... i tants d'aspectes que ara, a la llunyania de quasi un segle no sols serviran per rememorar un passat més o manco recent i perquè no es perdi un patrimoni del poble, sinó també a fi que romanguin gravats per a futures generacions.

Tant de bo que en aquest treball s'hi pogués incloure, encara que sintetitzada, una història de totes les famílies, però aquesta no és la intenció, ja que podria ferir moltes susceptibilitats. Ara bé i això sí, d'una manera general haurà de sortir a rotlle el desenvolupament diari i periòdic d'una família que serveixi com a model.

Pel que fa a les botigues, per exemple, sempre que sia possible s'especificarà qui la va obrir, pel voltant de quin any fou, el seu emplaçament, continuïtat, com era coneguda, productes que excel-

lia... fins que es va tancar si és que ja no existeix.

Aquesta feina ara començada, si vol ésser completa s'haurà d'allargar uns anys, encara que no tants, no sia cosa que els qui ara hi aporten els seus records, en tornar de més edat, deixin de retenir a la memòria aquest passat.

De totes maneres aquesta labor ara iniciada i amb esperances que en el futur sia publicada, serà apreciada i valorada no sols per les actuals generacions, sinó, sobretot, per les futures.

Un treball ambiciós que donarà com a resultat, quan arribi a la seva fi, una mostra del canvi que ha experimentat Montuiri al llarg del segle, com també es podrà aprofitar per patentitzar la identitat i la manera de ser del poble montuiri.

O. Arbona

La fira, cada any aglutina molta gent del poble i de fora. Sobretot és una cita obligada pels montuirers escampats per altres indrets

El final

Només em queden forces per recordar, Gerard. El meu cor retut batega empès únicament per aquelles imatges tràgiques que es repeteixen com els dies del calendari que sempre tornen i tornen, metòdics, perpetus. Són els records que no em deixen i romanen embotits i persistents dins la memòria, compassats per aquells moments inoblidables. I són tan trists! Ho són i encara et veig estès sobre l'asfalt a un racó d'aquell carrer obscur. Ho sabia, intuïa que cosa grossa t'havia de passar i no m'equivocava. Reberes, una i altra vegada, amenaces i avisos prou clars i contundents per entendre que t'havies aficat a un terreny extremadament perillós; no obstant això, però, seguiu trescant, punyint i remenant allà on no tocava i pagares molt cara la teva obstinació. I tan cara! Quan et vaig veure immòbil enmig d'un bassot de sang, vaig comprendre que la situació era greu, molt greu, però, ben al contrari de cridar i plorar com una boja, revestida de coratge i sense desesperar, em vaig agenollar devora tu, mentre els veïnats espantats anaren a demanar ajuda. T'havien donat una pallissa de mort i estaves ple de nafres i de cops. La pluja insistent d'aquella nit xopava tot el teu cos i rentava les profundes ferides que brollaven a singlotades un fluid sanguinós, el qual es diluïa ràpidament dins bombolles d'aigua. Tota resolta et vaig posar el cap damunt les meves cuixes humides mentre et deia:

- Ànim! Prest vendrà una ambulància i et curaran.

Em mirares entre continus calfreds prou eloqüents per comprendre que la vida se t'escapava i sense forces, quasi de manera intel·ligible, em digueres:

- T'estim!

Vaig quedar gelada i amb un nus a la gargamella. Ja no podia aguantar més i havia de rebentar en llàgrimes però, fent el cor fort, et vaig contestar:

- Jo també t'estim molt. Ara però, és millor que no xerris.

La sirena estrident de l'ambulància s'acostava a tota, mentre tu t'extingies suaument dins els meus braços, que no pogueren fer res per retenir-te. Tenies la cara pàl·lida i el cos fred quan et vaig cloure els ulls que ja no tornaren a obrir-

Els anys de la post-guerra no tothom s'ho va passar malament. L'any 1952 es feien dinars a Son Coll i a un d'ells s'hi reuniren (d'esquerra a dreta) l'amo en Miquel "Punta" (†), Antoni "Carboner", Bernat "Rabent" (†), Catalina de Son Trobat, Miquel "Punta", Jaume des Coll, Coloma des Coll, madò Coloma "Cotxera" (†), sa madona de Son Trobat (†), Antoni "Miró" (†), l'amo de Son Trobat (†), Francisca de Son Trobat, Jerònia "Molinera" (†), Coloma "Punta", Xesc de Son Ramon, Bartomeu "Punta" (†), Monserrat "Punta", Antoni de Son Trobat i l'amo en Toni "Ferrerico" (†)

se mai més. Jo aquí em vaig desesperar. Desfeta de tot, t'omplia a besades i plorant com una magdalena et suplicava que no em deixassis sola, tan jove i tan sola, completament sola, sense que ningú ni res pogués ocupar el teu buit.

I així va esser, Gerard. Tota la meua vida he viscut memorant aquell any intens que tant ens estimàrem i no hi ha hagut lloc per a ningú ni per a res més. Publicaren el teu llibre sobre la guerra civil que fou una bomba dins el poble. A mi em semblà intranscendent i és que només els teus records m'han donat la saba suficient per deambular per aquest món fins avui que, als seixanta anys, he de partir cap el planeta on ens hem de retirar els vells i els inútils. Ara ja em venen a cercar. Han tocat a la porta. M'afiquen dins un vehicle que em condueix al punt de concentració per iniciar aquest paorós viatge. Els monitors no es cansen d'alabar la importància d'aquest dia, 23 de gener de l'any 2037, que serà històric pel progrés de la humanitat i s'esforcen a contar-nos les excel·lències de la nostra nova llar, a milions de quilòmetres de la Terra. Ens ofereixen caramel·los sense sucre mentre esperam l'enlairament. És important enviar-se continuament saliva, diuen, per evitar el mareig. Asseguts en butaques estèrils, començam el viatge sense retorn. Un immens cansament m'envaeix. Els ulls se m'entabanen i les extremitats em que-

den paralitzades. Començ a perdre també el control del pensament. Al meu voltant, tots s'han adormit. Em pens que això és el final. Adéu, Gerard!

Rosalina Llovet

Nota aclaridora:

- El nom Rosalina Llovet és el pseudònim d'Antoni Mateu Socias, únic responsable d'aquest invent.

- Aquestes narracions del calendari perpetu són part ficció i part realitat. Les dades, personatges i fets corresponents al període de la II república i la guerra civil són verídics, estan fonamentats en testimonis de montuïrers que encara volen restar a l'anonimat i en una relació bibliogràfica que ja vaig esmentar.

- Segurament hi ha hagut petits errors. Per exemple en el capítol VIII, el carrer on es desenvolupa la trama no és el de Dalt, com vaig publicar, sinó un altre carrer del poble. També, al mateix capítol, em referesc a una persona que tocava el clarinet a la banda de música, quan realment feia sonar el saxòfon. Són petits detalls que tenen la seva importància.

Si es detecten més errors demanaria que els em féssiu arribar. Vos estaria molt agraït.

- Esper i desig que prest pugui sortir un llibre documentat sobre aquest període tan important de la nostra història.

Antoni Mateu Socias

Homenatge a En Miquel

"Per jo serà diferent,
que en **Parrí** ja no hi serà,
perquè allà on estarà
ja no hi plou ni hi toca vent".

Sé on és aquest *allà*, Miquel. És el Parnàs, el massís muntanyós de Grècia, primer dedicat a Dionís, després a Apol·lo i a les nou muses, filles de Zeus, deesses de les arts. Allà anau a trobar-vos tots els poetes.

"Glosador no ho som d'ofici,
ni mai del món ho he estat;
lo que em surt des meu cap
a mi em dona benefici".

És veritat, no éreu glosador d'ofici; ho éreu per naturalesa, hi nasquéreu. Els nadons normals vénen amb un pa davall l'aixella; vos hi venguéreu amb un lira. També és veritat que n'heu tret benefici, el reconeixement i l'admiració dels vostres lectors. Heu estat profeta a la vostra terra i mes rera mes, any rera any, en primer lloc cercaven la vostra glosa al número nouvingut de *Bona Pau*.

Personalment, després d'haver dinat moltes vegades amb vos i haver-vos escoltat recitar enfilalls de gloses, i després d'haver-vos llegit parcialment, en el meu interior vos he proclamat **príncep**, primer i principal, dels nostres glosadors.

Vos trob glosador típicament mediterrani. Els vostres versos tenen llum, claredat, color, sensualitat, erotisme, alegria de viure, acceptació del fatum —aquesta força real i desconeguda que ens doblega—, l'elegància del saber morir... Tampoc per ofici, també per naixement estau envoltat i immersit en el Mediterrani.

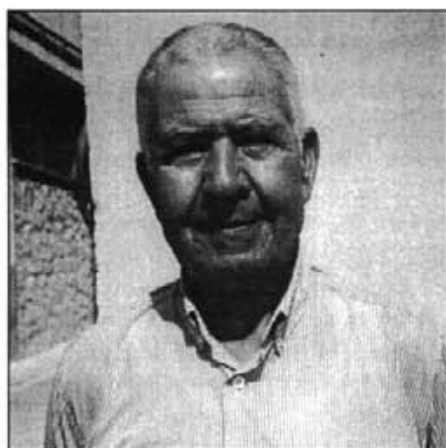
Cantau, per exemple, la fruita familiar a la Grècia clàssica i l'arbre de Pal·las Atena ("L'amo d'uis bones olives; / seran d'un bon olivar, / totes se poden menjar / tant verdes com ses pansides"). Cantau l'alegria dels doblers fàcils ("Des dècim de loteria, / Llorenç, que em vares parlar, / ara te puc contestar, / perquè llavors no ho sabia: / sa bona sort aquell dia / per mi se va presentar / perquè vaig poder 'plegar / més que escampat no tenia...").

Altres vegades incitau als plaers dels sentits amb sensualitat segura sense que vos donin gat per llebre ("...jo sempre he

destriat / ses llimones de taronges...") i suggerent ("Sempre duu es puro a sa boca / fa enveja an es fumadors..."), fins a poder exacerbar o encendre una passió. El vostre erotisme, tan propi de la mediterraneïtat de la nostra poesia popular, pot anar des de la seva expressió clara i llampant, és a dir no mòrbida sinó neta, sana, la pròpia dels autors clàssics (diguéreu a dues jovenetes: "Vultros 'nau d'una postura / que valeu ulls per mirar, / farieu enravenar / un malalt que no té cura"); passant per una altra expressió carregada d'humor (com quan se vos morí el boc —recordau amb quin pesar de cor i sentiment ens ho contàreu a la taula?— i escriviu: "... i ara que no el tendré / me pens que arregaré / per una dona que sé, / guapa i plena de bondat, / que té noranta anys d'edat / i amb excés de voluntat / encara s'engronsa bé") fins a arribar a expressar aquest erotisme ambigu, suggestiu, fi, subtil i tendre:

"Ets infants qualque estoneta,
molts de pics, solen plorar.
Son pare el consolarà,
però ell no callarà,
i sa mare li dirà:
— Deixa'l fer, tros d'albardà,
no veus que vol sa mameta?
I ell, amb una rialleta,
a sa mareta el durà".

Del vostre humor, la facultat de descobrir i expressar elements d'incongruència còmica en situacions, dites,

etc., què en direm?

L'usau per a sortir-vos per la tangent davant una possible rivalitat ("Madò 'Manxes' jo voldria / es poder-vos contestar / però es problema serà / que mai vaig estudiar / a sa vostra lletania. / Dins es ram de sa poesia / jo no hi sé lletra enfilar. / I si no us he de molestar / i em volguéssiu ensenyar / mitja horeta cada dia / vendria es punt des migdia / i me darfeu dinar"). L'usau per a posar bona cara al mal temps ("Enguany aquest temps va gros; / ses terres mos ha negades; / s'estrevé poques vegades / 'ver-hi tantes quarterades / que ho puguin semblar d'arròs"); fins a fer-ne una mescladissa on a l'humor hi afegiu gormanderia, sensualitat i fins i tot la també mediterrània crueltat —curses de braus ja se'n feren a Creta—:

"Sa fira de Montuiri
és de ses guapes que hi ha,
però jo no hi puc anar
que ses perdis en cantar

(Continua a la pàgina següent)

Manera

MATERIALS DE CONSTRUCCIÓ

**FABRICACIÓ
DE
BALUSTRADA**

Magatzem i Oficina:
Cra. Manacor km. 28'5
07230 MONTUIRI (Mallorca)

Tlf. Magatzem: 64 60 95
" Particular: 64 61 73

L'altra "cursa" de Josep Nicolau Es Canó de Llorito

Josep Nicolau i Balaguer va néixer a Llorito l'any 1907, al carrer Senyora de Manresa. Fou el primer gran corredor mallorquí, ja que fins aleshores totes les carreres importants eren guanyades per corredors de fora. Però aquí, a més de la figura esportiva, també volem retratar la figura humana, l'home. Qui fou Josep Nicolau? Per què la gent de Lloret coneix tan poc sobre ell? On són els centenars de trofeus que guanyà? Potser el seu tarannà humà ens donarà resposta a aquestes preguntes.

LES SEVES IDEES

Ens situam a Lloret l'any 1931. Damunt el bar de can Bernadí, avui la casa de son Serveret, hi havia el local de les esquerres, dels republicans. Allà s'hi reunien en Borrasset, en Balaguer, en Julià de sa Pipa, en Boivàs, en Bessó vell, el metge Vives; les vetllades, quan venia qualcú de fora, acabaven malament. En Josep Nicolau era un home d'una fortalesa prodigiosa, feia de pagès i no hi havia res que li fes por. Enmig dels aldarulls, les seves embranzides feien recular tots els altres gallets; a la plaça sempre n'hi havia que se'n tornaven ben calents cap a ca seva. I Josep Nicolau tenia una pegada increïble.

El monument a Josep Nicolau encara es conserva a Lloret

Començava a covar l'odi entre els coneguts, la rancúnia entre els amics, la ràbia entre els germans, la desesperança entre tots. En la memòria col·lectiva han romàs les imatges dels malaventurats; quan va esclatar la guerra la llavor ja havia tret flor; en Borrasset va romandre uns quants dies amagat sota el Torrent de Son Mas i llavors molts anys dins un sostre, en Balaguer fou assassinat, el

metge Miquel Vives, la filla del qual, na Bàrbara, era l'al·lota de Josep Nicolau, que era un dels caps de la secció republicana, va desaparèixer del poble després del Moviment, i tots els altres foren esborrats de la memòria col·lectiva del poble; i en Nicolau estava a la llista dels qui havien de matar. Quan encara avui se'n parla, s'abaixa la veu i es mira de reüll, com temerosos de recordar velles bubotes farcides de malsons. Tothom pressentia la tragèdia i, per aquest mateix motiu, ningú no en vol parlar. La vida d'aquells homes era la crònica d'una mort anunciada.

I en Josep Nicolau feia colla amb els republicans. Per molta afició que es tengués a la bicicleta, hom no encabia la frenètica il·lusió envers les dues rodes, fet que el portava gairebé cada dia a un poble o a un altre, i a guanyar-se dia rere dia, l'amistat més entranyable -Nicolau tenia un caràcter d'una senzillesa extrema i d'una bonhomia fora de lloc- però també, com passa sempre entre els líders, l'odi més ferotge i la ràbia més inhumana.

LES CURSES DELS ANYS 30

Bartomeu Flaquer i Carrió, *es gallet d'Artà*, va viure amb Josep Nicolau, la II

Homenatge a En Miquel

(Ve de la pàgina anterior)

totes me donen martiri;
jo en tenc cinc en deliri
i sense cap arma que tiri
totes les he de matar".

No seríeu fill de Grècia ni de Roma si no vos ficàssiu en política fins quan tirau la pedra i amagau la mà ("Quants de governs hi ha a Espanya / i quants hi volen entrar! / si no hagués de molestar / vos diria cosa estranya, / però amb sa meva manya / me guard lo que més ver hi ha"); si a l'ombra de la democràcia atenenca no rebutjàssiu la convivència egoista ("Sa beneitura que hi ha / pes poble de Montuiri, / d'on jo me cont es primer; / això no ho puc oblidar, / que si he d'anar a captar / per no tenir cap doblar, / sé que de fam moriré / en que ho hagin de tirar"); si dins la vida social no rendíssiu tribut a l'amistat ("... un amic

bo que tenia, / que era un home de bé, / feia, en haver-lo de mester, / tots es favors que podia; / m'ha deixat sense alegria / perquè ara pus ja el veuré").

El fatum s'imposa, Miquel. El seu primer pas és la jubilació. Hi ha res de més mediterrani que el "manfotisme-benentès" amb què la rebeu? ("En Parrí, sabeu que diu?: / que no fa feina a esquadrada; / sa vida que ha començada, / tant li és si fa gelada / com una calabruixada / a sa plena de s'estiu").

Un segon pas és la tornada de tot ("A res no tenc interès / i el meu cap sempre cavila: / lo que veig més per la vila / és luxe i pocs doblers. / A darrera es taverners, / es cupons i cuponers; / això no mos dóna vida; / i no parl de loteria / perquè això ja hi és demés").

Però abans de la darrera passa, Miquel "per no llevar s'alegria / d'aquells que puguin quedar", com escriguéreu vos mateix, vos deman un comiat per a tots

nosaltres:

"Ciutadans i ciutadanes,
pagesos, tots es que hi ha:
vos desig un benestar,
que aquest any nou que vendrà
no vegem coses més rares;
que ses persones humanes
puguin beure i menjar;
treball per poder guanyar
uns doblers per comprar
tot lo que tots tendrem ganes".

Esperau un poc, Miquel. Abans, encara que sigui en el mateix llinar de la porta, acceptau-me les paraules del fidel Horaci recitades damunt el cap acabat de finir del seu amic Hamlet: "Ara esclata un noble cor. Bona nit, príncep dolç, i volades d'àngels et cantin per al teu descans".

Que lentament es tanquen les portes del Parnàs!

A l'exterior, una nostàlgia.

Josep Oliver i Verd

Volta Ciclista a Mallorca de l'any 1932. Recorda com anar a córrer a fora poble i guanyar era com aventurar-se a una pal·lissa segura. Les botelles, els trossos de fusta, les branques enmig de la carretera, les garrotades per aturar el qui anava davant eren ben "normals". A la segona etapa entra Manacor i Artà, Nicolau fou agredit a garrotades després d'haver passat Mateu Flaquer, a més se li va col·locar una branca de figuera abans d'arribar a la meta i el feren caure. L'organització, però, el va donar com guanyador tot i que fou Mateu Flaquer qui entrà primer.

Hi havia a Lloret un bon estol de corredors que acompanyaven Josep Nicolau, encara que no formaven cap equip: en Miquel Panxó, en Toni Curt, en Miquel Nina -aquest darrer era l'únic que tenia cotxe-. En Miquel Gili, Nina, és la persona que més documentació té arrelgada sobre Josep Nicolau i la història del ciclisme a Lloret. Moltes vegades arribaven al poble amb els vidres del cotxe romputs -li ho contà el seu pare- per les pedrades dels "aficionats" d'altres pobles perquè Josep Nicolau havia guanyat a la cursa local. Ens parla de les dificultats que tenien els corredors per aconseguir una bicicleta i que Nicolau es dedicà al fons perquè guanyava més doblers, ja que esdevingué un professional.

Un fet força curiós de la història d'aquest gran campió, és que no va córrer mai a Lloret en competició oficial.

BREU HISTORIAL ESPORTIU DE JOSEP NICOLAU

- Campionat d'Espanya de Velocitat 1934
- Campionat de Balears Fons en Pista 1930-1934
- Campionat de Balears Mig Fons 1933
- Campionat Balears Fons en Carretera 1932
- Guanyador Volta a Mallorca 1932-1934 i tres etapes
- Volta a Llevant 1930: 2 etapes
- Volta a Catalunya 1934: 1 etapa.

La matinada del 19 de novembre de 1934 moria Josep Nicolau a la Clínica, després que el dia anterior sofrís un cop fortíssim al cap quan disputava el Campionat d'Espanya de Mig Fons. El diari "Excelsius" de Bilbao, publicava dia 21 de novembre de 1934 un article del qual en treim els següents paràgrafs:

EL IDOLO ROTO

Nos vemos constreñidos a registrar hoy en nuestra sección una nota trágica. José Nicolau, el que hace quince días se adjudicaba en el Velódromo de Tirador, en Palma de Mallorca, la banda de campeón ciclista peninsular de velocidad, ha muerto, víctima de un accidente, cuando en el mismo velódromo disputaba una eliminatoria para otro campeonato, el de medio fondo, a cuya consecución aspiraba.

Pletórico de ilusiones, alimentadas por su desbordante juventud, magníficas cualidades atléticas y forma espléndida que acusaba, ha sido vencido por la fatalidad, que se ha ensañado en ese cuerpo juvenil al que ha elegido como víctima.

¡Nada más quince días campeón, y cuando aspiraba a añadir a su historia, que se apuntaba brillantísima, otro nuevo título!

Los mallorquines, sus paisanos, veían en él el ídolo deportivo, y le han rendido un sentido homenaje póstumo.

Ha caído roto el ídolo y con él sus fundadas ilusiones y esperanzas, porque Nicolau no era ya una esperanza, sino un positivo valor que hubiera llegado muy lejos en su profesión.

L'any 1935, per subscripció popular, i amb la col·laboració dels clubs il·lencs i de la premsa, fou costejada la construcció d'un bust homenatge, realitzat per l'escultor Sr. Prat, que fou col·locat en els jardins del Velòdrom Tirador. L'any 1979 aquest bust va ésser donat pel "Veloz Sport Balear" a Lloret. Dia 18 de

novembre de 1984, tot el poble li reté l'homenatge que se li havia negat durant cinquanta anys.

LA MEMORIA COL·LECTIVA

Com és possible que un gran campió com fou Josep Nicolau hagi romàs oblidat durant tants d'anys? Em deia Jaume Serra, historiador, que mentre no recuperem els nostres ídols, les nostres llegendes, els nostres mites, mai no podrem estimar la nostra història. Sabem molt de Pelayo, de Roncesvalles... d'Indurain, de Sainz..., i està bé que així sigui, però si abans coneguéssim els nostres herois que ens han conformat com a poble.

No l'enterraren a Lloret. No fou fins devers l'any 1950 que transportaren els seus ossos al cementiri del poble que el va veure néixer.

De Josep Nicolau sempre se'n parlava baixet baixet, com de la resta de companys republicans. Un temor, una por que va congriar un estrany odi envers tot el que ens pertanyia i ens enrevoltava. El vertader homenatge a Nicolau encara està per fer. Es veritat que un bon grup de lloretans començaren fa uns quinze anys a córrer per les carreteres de Mallorca sota la insígnia del seu nom. Però seria de justícia històrica que qualque institució recuperàs de l'oblit un dels grans personatges que ha donat Mallorca.

Felip Munar i Munar

Volem agrair la informació de Miquel Gili Nina, l'amo en Miquel Panxó, en Toni d'ex Colomer i a la revista "Es Pi Gros".

I-luminació decorativa
Làmpades intempèrie
Pantalles
"Appliques"
Regals
Articles decoració

Carrer Missió, 14 (Travessia Oms) Tlf. 72 67 78 **Palma de Mallorca**

DENOMINACIÓ
ESPECÍFICA
**ENSAÏMADA
DE MALLORCA**

MALLORCA

Res més bo que una ensaïmada

Quan un producte arriba a la categoria de signe d'identitat,
la feina només és una: mantenir-ne la qualitat.

L'Ensaïmada de Mallorca, elaborada amb les garanties i
el control del Consell Regulador, deixa allà on va el bon

gust de les coses ben fetes.

Tastau-la. Amb tota garantia.

Producte
Balear

La Qualitat,
també a l'alimentació

GOVERN BALEAR

Conselleria d'Agricultura, Comerç i Indústria

S'ha dit que...

... se sap que hi ha persones que deixen sa bossa des fems davant un altre veïnat. S'altre dia se'n rompé una d'aquestes i qui va haver de recollir sa brutor fou aquell que no era seva, però hi estava davant.

[...]

... a resultes d'haver cremat un altre cotxe se sentí qualcú que deia: "si s'autoritat no hi posa remei, n'hi haurem de posar nollros". Ja n'hi ha que no poden pus.

[...]

... determinades persones pretenen demostrar que saben es codi de circulació, però d'aquestes se n'han trobat que quan són a un cert cap de cantó, en lloc de voltar per la dreta, tanquen tant sa curva que ho fan per l'esquerra. Podríem dir noms i llocs, però els callam per vergonya.

[...]

... s'altre dia se sentia un pagès que es queixava de no tenir temps per tenir es corró a punt, però aquest mateix disposava d'hores per empatar sa xerrada a s'hostal.

[...]

... s'ha comentat molt s'eixida de 9 matrimonis que han celebrat ses noces aquests

darrers 10 anys. Ho volgueren tornar commemorar amb un sopar, festa i ball a Cas Carboner, dia 15 des passat novembre... I s'ho passaren d'allò millor. Elles encara estaven "precioses" amb so vestit de nuiances, amb ram i tot com si s'haguessin tornat casar. I ells, també, amb so vestit de nuvis, encara que qualcun se'l va haver d'eixamplar perquè ja no hi cabia.

[...]

... en es sopar des 10 anys de batle, aquest rebé moltes felicitacions. Fins i tot una d'en Matas (president des Govern Balear) dient-li públicament: "Joan: has demostrat que ets un matxo".

[...]

... es jugadors de preferent del Montuiri aconseguiren fer dimitir s'entrenador. Ells sabran per què. I els aficionats, què diuen?

[...]

... s'Ajuntament s'ha proposat donar llum. Tanta que per sa fira ja vol inaugurar s'il·luminació nadalenca.

[...]

... també desitja s'Ajuntament que es poble romangui net, amb sa col·laboració des

COXES INCENDIATS A LA VILA

LA IMMUNITAT PROTEGEIX ELS ALTS CÀRRCS POLÍTICS, ESPORTIUS, ECLESIASTICS, XORISSOS, TOXICOMANS, PIRDMANS, ETC. ETC. PERD ALERTA GENT INTEGRADA A FER UN DELICTE INCONSCIENTMENT. POTS ENVELLIR A CARABANCHEL

NOMÉS PER HAVER
PIXAT AL CARRER
3 MESOS DE PRESILI.
T'IMAGINES....

DUES
SETMANES
PER
HAVER-ME
BARALLAT
AMB UN
MOIX

montuïrers. Per això vol instal·lar es punt verd allà on ara és s'abocador municipal, encara que sia necessari fer-hi obres d'acondicionament.. Que així sia.

...i molts d'anys!

En Xerrim

L'estació de Servei Ses Jardines i el Bar Ses Jardines

Desitgen a tot el poble de Montuiri unes bones festes de Nadal i un feliç Any Nou.

Molts d'anys!

Programa de la fira de 1997

Dijous, 4 de desembre

A les 15 h: Jornada esportiva:
Handbol i Tennis Taula.
Participants: Col·legis Públics de Montuïri, Sant Joan i Sineu.
Categories: Aleví i infantil (masculí i femení)
Llocs: Local Jove, Col·legi Públic i Pista Es Dau.

Divendres 5 de desembre

A les 15 h: Jornada esportiva:
Bàsquet.
Participants: Col·legis Públics d'Algaïda, Lloret de Vista Alegre, Montuïri, Santa Eugènia i Sineu.
Categories: Aleví masculí i femení.
Lloc: Col·legi Públic i pista Es Dau.
Organitza: Comitè d'Esport per a l'Edat Escolar de la Comarca d'Es Pla.
Col·labora: Ajuntament de Montuïri.

A les 20'30 h: III Torrada Fira de sa Perdiu al pati de les Escoles (Per a tot-hom).

Organitza: AMPA i Claustre de Professors.

Dissabte, 6 de desembre

II Cross "Joan Barceló"

A les 10 h: A l'Avinguda d'Es Dau.
Cross compartit per l'edat escolar

A les 12'30 h:
Cross Popular

NOTES DE L'AJUNTAMENT

L'Ajuntament recorda que està a disposició de la gent del poble l'ambulància municipal per a casos d'urgència. En aquest cas s'ha de telefonar al 20 41 11. El vehicle pertany a l'Agrupació Balear d'Ambulàncies.

També es recorda que la gent que tenguí electrodomèstics per a tirar i vol que sien retirats pels serveis municipals, s'ha de telefonar els dimecres a l'Ajuntament (64 41 25) i els dijous els serveis municipals pasaran a recollir-los.

Organitzen: Comitè Comarcal d'Esport Escolar- Montuïri, Consell Insular de Mallorca, Federació Balear d'Atletisme, Ajuntament de Montuïri.

Col·laboren: Transports Ramis-Sastre, S.A.

A les 16 h:
Partit de futbol cadet
Montuïri-Cala d'Or.

A les 19 h: A la sala de plens de l'Ajuntament,

Presentació del llibre "Corpus d'Antropònims Mallorquins del Segle XIV" del Dr. Joan Miralles i Monserrat, amb assistència del Magníf. Sr. Llorenç Huguet, Rector de la Universitat de les Illes Balears.

A les 20'30 h: A l'església parroquial
Concert de la Coral Mont-Lliri.
Organista: Josep Sampol.
Director: Baltasar Fiol.

A continuació:

Concert Grup de Cambra
"Sinfonia Brass Quintet"
Components: Jaume Prats (Trompeta), Bartomeu Barceló (Trompeta), José Sapilla (Trompa), Ricard M. Gómez (Trombó) i Rafel Guardiola (Tuba).
Patrocina: Direcció General de

Juventut i Família.

Organitza: Patronat de Música i Ajuntament de Montuïri.

Diumenge, 7 de desembre

A les 9 h: A la Plaça Major s'obrirà la inscripció per al concurs i mostra de la perdiu.

Com cada any, es col·locaran les perdius a l'escenari.

2ª Mostra Industrial i Artesanal de Montuïri.

A les 9 h: En Es Dau:

El Club Espanyol de Ca Rater tindrà la VIII trobada a Montuïri.

Son convidats tots els que hi vulguin participar.

Primera Mostra de Ca de Bou.

Mostra d'Ovelles de raça Mallorquina, Manxega i Creuada.

Exposició de Cabres.

1ª concurs local d'aquestes races.

Organitza: Cooperativa Agrícola de Montuïri.

A les 11'30 h: Arribada de les Autoritats a l'Ajuntament. Tot seguit es farà el recorregut per la fira.

A les 12 h: Missa dominical del 2ª Diumenge d'Advent.

A les 16 h:

Colla Castellera "Al·lots de Llevant"
(Podrà participar-hi tot el poble).

Nota: La Mostra Industrial i Artesanal Montuïrera així com totes les exposicions, estaran obertes tot el dia.

Dilluns, 8 de desembre

A les 10 h: Partit de Bàsquet al Poliesportiu Es Dau, de Sèniors Femení: Montuïri-Calvià.

A les 11 h: A l'Avinguda Es dau:
Demostració de Cavalls Mallorquins.
"Montuïri amb el cavall Mallorquí"
Cavalcada local.
Enganxament.
Exhibició dels millors sementals.
Demostració d'una parella de vaques.

Conferència sobre càncer

Dia 14 el Dr. Xavier Cortès va desenvolupar una xerrada sobre prevenció del càncer de mama en el local de Persones Majors organitzat per la Junta Local de Lluita contra el Càncer. La sala estava totalment plena, sobretot de dones, les quals consideraran molt interessant dita conferència.

Conferència sobre patrimoni

Organitzada per la Biblioteca Municipal, dia 21 a la sala d'actes de l'Ajuntament, la Conservadora del Museu de Belles Arts de Balears, Joana Maria Palou, va dirigir una conferència sobre el nostre patrimoni històric artístic, sobretot sobre l'anomenat retaule de Sant Pere i altres valuoses obres artístiques que estan a la parròquia.

Cotxe cremat

Davant el nº 4 del carrer Emili Pou, a les 22'30 h. del dia 17, el cotxe Peugeot, propietat de Catalina Cerdà fou descobert cremant. Sembla que el foc fou intencionat. Encara que hi acudiren els bombers els veïnats amb poals d'aigua ja l'havien apagat. El va retirar un grua. Se suposa que l'autor fou el conflictiu Enrique Terrón, el mateix que fa un mes i mig ja en va cremar un altre i les portes de l'església.

10 anys de batle

Dia 21 més de 300 persones reteren homenatge al batle Joan A. Ramonell amb motiu dels 10 anys de permanència en el càrrec, amb un sopar al Figuerol Nou. Hi assistiren entre d'altres, Jaume Matas, President del Govern Balear, Catalina Cirer, Delegada del Govern Central, Joan Verger, President regional del PP, batles d'alguns pobles i un bon nombre d'amics i simpatitzants. A l'acabament se li féu entrega d'una placa commemorativa.

S'ha sembrat el fasser

A mitjan novembre, damunt el graons fou sembrat el fasser que hi mancava. Esperem que aferri i doni més esplendor a aquell lloc.

Representació de la mort

El vespre de dia 29 a l'església, el Grup de Teatre M... d'Algaida va escenificar "Representació de la Mort", una magnífica obra del segle XVI adaptada al món actual. (Continua a la pàg. següent)

El conjunt instrumental de l'Escola de Música a la festa de Santa Cecília

Hotel Rural Es Figuerol Nou

Es Pati de Montuïri Restaurant

*Diligent servei
Amb totes les comoditats
Acurada atenció al client
Servei de noces i banquets*

Carr. Montuïri-Sant Joan, km. 0'7 • Tlf. 64 67 64 • Montuïri

(Ve de la pàg. anterior)

Persones Majors

L'Associació convida les persones d'edat que hi vulguin participar, a oferir remembrança del primer mig segle, referides al nostre poble. Les reunions són els dijous a les 6'30 de l'horabaixa.

Millores a camins rurals

Per dur a terme les obres de millorament i acondicionament dels camins rurals que l'Ajuntament havia proposat el 9 de setembre passat, el Consell de Govern de la CAIB a la reunió de 31 d'octubre va acordar invertir el 70% i el 30% restant anirà a càrrec de l'Ajuntament. L'import total de cada una de les obres i camins és el següent:

milions

D'en Cucuí.....	5'0
D'Es Rafal.....	4'7
De Ses Rotes	24'7
Ca Can Miró.....	8'6
D'Es Puig.....	1'6
Carr. Vella de Porreres.....	15'5
Son Bascós i ramal.....	8'6
De Sa Cooperativa.....	2'5
De Son Palou.....	12'5
Total	83'7

Plans de pensions

L'estalvi amb més avantatges

Des d'un
20
fins a un
56
d'estalvi fiscal

✱ "la Caixa"

Millor... i més aprop

Super Montuïri**Extens assortit**

Gran varietat de productes d'alimentació

Peix fresc • Carnisseria

Xarcuteria • Fruita i verdura

"Panaderia" • Pastisseria • Rebosteria

Servei a domicili

C/ Es Dau s/n

Tlf. 64 67 60

Montuïri

Restaurant**PUIG DE SANT MIQUEL**

(Dimarts, tancat)

**Cuina mallorquina
Forn de llenya**

Ctra. de Manacor, km. 31

• Tlf. 64 63 14

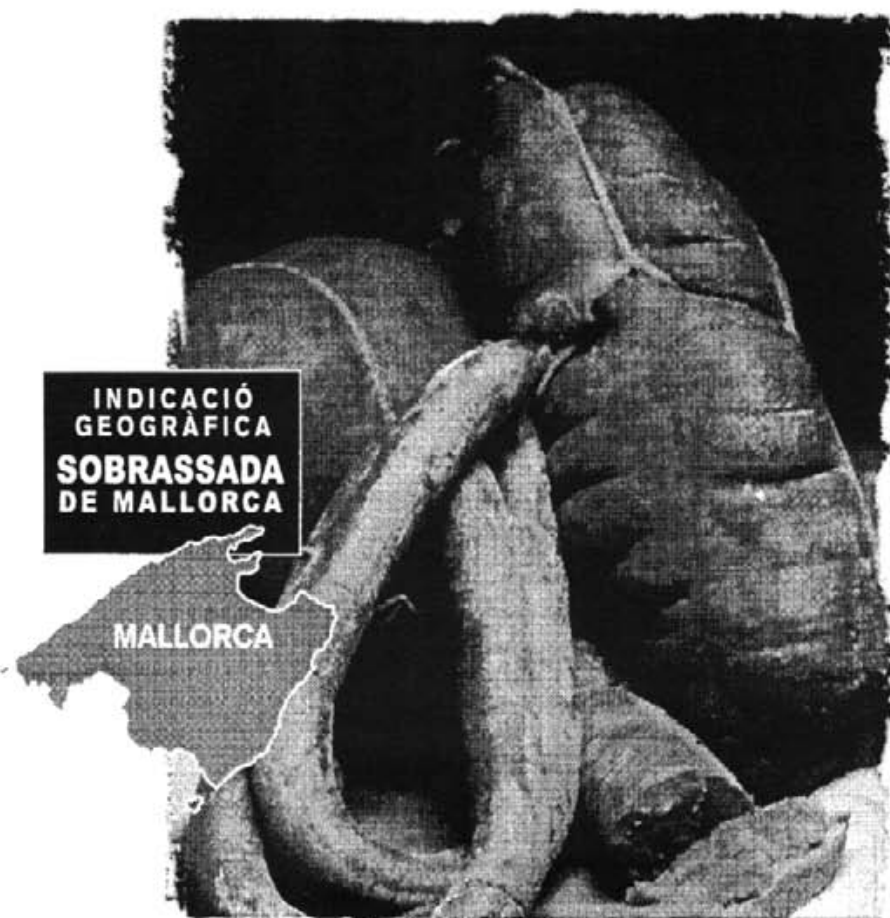
• Montuïri

música bar**Ca Na Poeta**

Carrer Major núm. 7

• Telf. 64 65 29

• Montuïri

De la millor tradició, la seva qualitat

Quan un producte arriba a la categoria de signe d'identitat, la feina només és una: mantenir-ne la qualitat.

La Indicació Geogràfica Protegida/Sobrassada de Mallorca garanteix l'elaboració d'un producte

amb el control del Consell Regulador, amb matèries primeres d'excel·lent qualitat i total absència de colorants.

Tastau-la. Amb tota garantia.

Producte **Balear**

La Qualitat,
també a l'alimentació

GOVERN BALEAR

Conselleria d'Agricultura, Comerç i Indústria

Joana Serra Dilme, diplomada en Treball Social

Ofereix una visió de la seva carrera i de la tasca d'atenció primària
Anima els joves d'ambdós sexes a accedir-hi

Na Joana Serra Dilme és una joveneta montuïrera ben coneguda en el poble, sobretot entre els joves. El seu temperament simpàtic i obert li permet relacionar-se gairebé amb tothom.

Ella, na Joana, amb tan sols 22 anys, ja és, des del juny passat, diplomada en Treball social i actualment fa feina a Atenció Primària de l'Ajuntament de Campos. Aprofitarem l'entrevista perquè ens explicàs un poc la seva experiència tant estudiantil com laboral.

– Joana, explica'ns un poc en què consisteix la carrera assolida?

– És una carrera difícil d'explicar, hi ha assignatures de tot tipus, des de psicologia fins a estadística. Durant els tres anys de durada de la diplomatura de Treball social, t'ensenyen a establir una relació d'ajuda amb la persona que té problemes i et presenten com una sortida en aquests problemes. La relació d'ajuda, però, pot venir determinada per molts de motius, factors, situacions, etc. Alguns usuaris necessiten informació sobre recursos dels quals disposen per fer front als seus problemes, d'altres necessiten orientació... Per mantenir aquesta relació d'ajuda, el treballador social ha de tenir en compte tot el bagatge transmès pels professors.

– Com consideres aquesta carrera?

– La carrera no es pot considerar difícil, simplement es necessita un poc de lògica i, sobretot, un cor fort, ja que en moltes ocasions els usuaris venen disposats a fer-te llàstima, cosa que el treballador social no pot permetre. El que s'ha de fer abans d'ajudar és escoltar a fi d'arreglar tota la informació possible per tenir més facilitats a l'hora d'esbrinar-ne la certesa.

– Durant els estudis, en què posen més èmfasi els professors?

– Una de les coses més importants que t'ensenyen durant els tres anys de carrera és a aprendre a escoltar. Segurament, molts de vosaltres, com jo mateixa pensava, penseu que no és necessari i vos puc assegurar que m'ha costat molt aprendre'n. Per fer feina has de tenir ben assumit el rol de treballador social, una vegada que acabes la feina has de des-

connectar, perquè molts dels problemes que ens presenten no tenen solució.

– Quins foren els motius que et motivaren a escollir Treball social?

– Tal vegada el motiu principal fos que la nota no em bastàs per entrar a Infermeria, perquè des de petita tenia ben clar que volia ser infermera.

– Quina segona opció elegires?

– Com a segona opció vaig triar Treball social, una carrera de la qual tenia ben pocs coneixements. Ignorava l'existència dels assistents socials i crec que, encara ara, hi ha gent que l'ignora ja que el confonen amb el treballador familiar el qual desenvolupa tasques tan necessàries com anar a aixecar o rentar persones majors, minusvàlids, etc. que no es poden valer per ells sols. Així idò vaig entrar a Treball social i vaig descobrir les dues realitats amb què topa una treballadora social: per una banda, la gratificació que suposa ajudar a la gent a posar fi als seus problemes i, per l'altra, l'estrès i la serenor que necessites, ja que, constantment, et trobes amb problemes molt diversos i amb persones que no disposen de recursos de cap tipus.

– Després de la teva experiència, aconsellaries aquests estudis a futurs universitaris?

– Sí, segurament com qualsevol estudiant que hagi cursat una carrera que li hagi agradat. Pens, a més, que Treball social, a part de no ser una carrera excessivament difícil i, eminentment, pràctica, té l'avantatge de veure augmentats els llocs de treball a causa de l'increment, en la societat, de gent sense recursos, de gent major, etc. Jo aconsellaria als joves masculins que s'animassin, ja que molta gent es pensa que és només una carrera de dones. Possiblement, aquest estereotip de l'assistent social es doni a causa que, antigament, qui feia beneficència i donava assistència eren les monges.

– Conta'ns una mica l'ambient que has viscut entre els teus companys de carrera?

– Ha estat un ambient increïble. El que més m'ha agradat ha estat que no hi havia gens de competència, tothom feia el possible per ajudar als altres... Tampoc no puc deixar d'esmentar els "soparillos", que destacaria com el millor de la carrera.

– I respecte als professors?

– Quant als professors sempre passa el mateix: alguns no serveixen per l'assignatura que donen i en canvi n'hi ha d'altres que són capaços de transmetre l'assignatura més pesada com la més entretinguda. També m'agradaria destacar el paper dels professors que no tenen el rol de professors però que són els que, en realitat, t'ensenyen. Em referesc als treballadors socials de camp, que són aquells professionals que et deixen tenir l'oportunitat de fer pràctiques, de conèixer la carrera, etc. El meu treballador social de camp ha tenguut un paper molt important, perquè gràcies a la seva mala sort jo, actualment, tenc el plaer de fer feina.

– Joana: ens pots explicar un poc la feina que desenvolupes?

– Actualment estic a Atenció Primària de l'Ajuntament de Campos, on intent ajudar a les persones que venen al servei, des d'alcohòlics, drogodependents, persones sense recursos, etc., també tramit pensions i moltes coses més impossibles d'explicar.

– De quina manera has agafat la teva tasca?

– Amb molta d'il·lusió, ja que vaig acabar la carrera pel juny del present any i el mes d'agost ja feia feina. Per això vull animar tots els estudiants a que no quedin aturats, sinó que entreguin currículums a tots els llocs que els interessin, demanin les coses...

– **Passant a un altre tema. A finals del 1995 aparegueres a una entrevista com a pionera del col·lectiu "S'Ortiga".** Ens podries parlar un poc dels motius de l'abolició o almanco del mutisme d'aquest col·lectiu que, inicialment, semblava tan exitós?

– Sí, per l'octubre de 1995 uns quants joves, que en un primer moment érem molts, vàrem formar el col·lectiu de joves montuïrers "S'Ortiga" que va fer unes quantes activitats però com que no teníem el suport que volíem i el grup va minvar considerablement tot es va començar a refredar, encara que no vull que us penseu que ha desaparegut sinó que simplement esperem el moment per tornar-nos a posar en marxa. Una de les coses que va passar amb "S'Ortiga" és que tots els joves montuïrers ocupen part del seu temps amb la pràctica de qualque esport.

Aquesta afirmació de na Joana no pot ser més certa, ja que fins i tot ella juga amb l'equip sènior de bàsquet que s'ha format aquest any a Montuïri. Des d'aquí auguram un bon inici a tot l'equip i a na Joana només li volem donar l'enhorabona per la carrera assolida, desitjar-li que no abandoni la constància que la caracteritza i que la sort li segueixi donant la cara.

Catalina Barceló

Gloses

En memòria de Miquel Massanet, glosador montuïrer mort dia 28 d'octubre de 1997. Déu el tengui al cel.

L'amo en "Parri" ens va deixar, la seva mort vaig sentir, però no hem de plorar que tots ens hem de morir i on ell és hem d'anar.

En Massanet ja està allà, a l'ombra del lledoner, ara ja pot descansar molt aprop d'on jo estaré quan me duguin a enterrar.

Quan el vulguem recordar Bona Pau podrem llegir, les gloses que ell va pensar queden escrites aquí; mai el podrem oblidar.

El trobaran a faltar els seus i la gent major que junts solien dinar quan anava al menjador; ja no li veuran tornar.

Ja no farà pus mai gloses cal conservar el que va fer, ens va dir moltes de coses que juntes queden molt bé com un petit ram de roses.

Antònia Adrover

Monumental gírgola de figuera

En Jaume Nicolau "Volandi" va trobar dia 19 de novembre, devers els Son Costa aquesta extraordinària gírgola sana de figuera, la qual pesava 2'5 quilos i d'amplària midava poc més de dos palms. Es tracta d'un boldró, que tot surt d'allà mateix.

OMEGA

Cindy Crawford's choice

★
New Constellation

Ω
OMEGA
The sign of excellence

Joyelle
Fermin

Josep González García, "El tío Moreno"

Després de dur una vida atzarosa a Toledo, fa 41 anys que vengué a viure a Montuïri

Conversant amb l'home que avui ens acompanya li observem vestigis de temps passats, quan els esdeveniments, les circumstàncies que l'enrevoltaven el mossegaven fortament.

Assegut prop de nosaltres, Josep González García —els qui el coneixen i els amics li deim "Moreno"— està pendent amb els cinc sentits de les nostres preguntes.

Més bé baixet d'estatura, persona molt amable, es disculpa per anticipat desitjant no ferir ningú quan ens conta la seva vida, aturant-se a vegades per puntualitzar certs fets i situacions que considera importants. (Aquest mode de ser és corrent i forma part del caràcter dels nostres padrins. No estranyi el lector si ho feim constar sovint).

S'emociona en certs moments del col·loqui arribant a caure-li alguna llàgrima. Delicat de salut —té dificultats en la respiració— es nota el sofriment al fons de les seves faccions. Un home que ha hagut de treballar sense descans per treure endavant la seva família, lluitant per viure i a vegades per sobreviure. Rossega encara una espècie de servilisme, conseqüència —pensam— d'haver estat tota la vida sota d'altres o depenent d'ells, per la subsistència dels seus.

Va néixer el 21 d'abril de 1909 —a les 11 del matí— puntualitza— en el poble de Sonseca, província de Toledo. L'abril passat complí 88 anys. Una edat respectable. El febrer de 1930 es casà amb Maria Villar Pardo. Han tengut 13 fills, dels que li queden solament set filles i dos fills; tots casats i quasi tots ells residents a Mallorca. És viudo, va perdre la seva dona fa relativament poc temps. Fins aquí les seves senyes personals.

— Com va ésser, per quin motiu vinguéreu des de la península a Mallorca, "Moreno"?

Ens contesta amb el semblant greu.

— Al nostre poble era molt difícil viure-hi. Els jornals eren escassos. Vosaltres, a Mallorca, no us podeu donar compte de com es vivia a certes zones de la península. Avui les coses han millorat, però llavors... Si sabessis el què hem hagut de passar...!

— Parlem de vos, concretament: quins records teniu de la vostra infància?

Alça els ulls on s'hi reflexa un sentiment de tristor.

— De la meua infància record sempre les penes, l'ansietat, les privacions i la fam.

Ens miram uns segons esperant que continuï, i així ho fa.

— Si ens situam en aquells temps —diu— em comprendràs perfectament. El meu pare era carabiner de costa, la meua mare s'ocupava de la casa i tenia molt que fer perquè érem sis nins, tres germanes i tres germans, jo era el tercer. Va néixer un altre germà i fórem set. Mon pare va prendre una determinació: deixà el cos de carabiners i es posà a fer jornals al camp. Considerava que així podria ajudar més a la família. La frase feta en boca del poble diu: "passa més fam que un carabiner" o bé "passa més fam que un mestre d'escola", a ca nostra era una realitat.

— On vàreu anar a escola?

Acompanya la resposta amb uns moviments negatius del cap.

— Jo no vaig anar a escola. No sé llegir ni escriure. Als vuit anys em posaren de mossó de pastor a una finca molt gran que tenien moltes ovelles i que li deien "El corral de la Simona". El senyor de la finca era metge, però no exercia la professió

perquè era molt ric. Aquí, idò, de mosset com he dit, jo guanyava un real (25 cèntims) diari. Només em donaven dinar el migdia. El matí i el vespre mu mare m'havia de mantenir. El meu pare havia mort feia poc temps.

— Estàreu molt de temps a la finca?

— Sí, hi vaig estar una sèrie d'anys. Allà hi vaig créixer i també em canviaren de feina. Dins la mateixa finca hi havia una fàbrica de guix i juntament amb altres treballadors traginàvem a l'esquena com a "burros" pesades pedres de la pedrera fins al forn de guix. Guanyava tres pessetes al dia. Més tard varen posar ases per aquest transport.

— Suposam que amb el temps tornàreu canviar de feina?

— Sí. Aleshores ja no era cap nin i vaig passar a fer feina amb un equip de ferroviaris on guanyava 0'50 pessetes a l'hora, o sia quatre pessetes al dia. Estàvem muntant una via fèrria que havia d'unir Utiel (València) amb Baeza (Jaen). Estant en aquesta feina que havia de durar anys, succeïren dins la meua vida dos fets importants: em vaig casar el 15 de febrer de l'any 30 i quan només mancava posar els rails a la via esclatà el Moviment.

— Estava pensant... es que no hi havia feina al vostre poble que us vàreu haver de traslladar a Utiel?

— El terme del meu poble estava repartit entre quatre o cinc senyors que n'eren els propietaris. Els demanaves per sembrar un trocet de patates per la casa i et donaven excuses. No ho volien. Nosaltres només demanàvem pa i treball. Temps difícils.

S'atura de conversar breument i tot seguit continua.

— Com deia abans, començà la guerra civil. Em trobà dins la zona republicana i em cridaren per incorporar-me a l'exèrcit. M'enviaren a Madrid, capital.

— És que participàreu a la defensa de Madrid?

— Em destinaren a una brigada de xoc i ens enviaren per tot; estàvem sempre en primera línia. Però... ara me'n record d'una petita anècdota que et vull contar perquè vegis com anaven les coses en

aquell temps. Quan començaren les hostilitats i encara no m'havien fet incorporar a l'exèrcit, estàvem segant amb un grup molt nombrós a una finca de Puertollano, prop d'Albacete. Al mateix temps que segàvem, l'artilleria de Franco bombardejava aquesta ciutat. No record si acabàrem o no, però quan feia un més que hi fèiem feina, anàrem al qui ens havia llogat per cobrar els jornals. Ens digué que no podia pagar-nos, excusant-se perquè el propietari de la finca estava a l'altra zona de guerra. Així eren els temps i circumstàncies en què vivíem.

– Estàvem parlant de la brigada de xoc...

– Ah, sí...! Vaig estar durant un any defensant la capital (Madrid) amb aquesta brigada. Junt amb nosaltres i al nostre costat hi havia les famoses Brigades Internacionals, gent molt valenta.

– Volia preguntar, tot i que era una realitat que les forces de Franco anaven avançant per quasi tots els fronts de guerra. No influïa el fet dins l'ànim dels combatents de la República?

– No. I ho record molt bé. Els brigadistes estrangers eren tots voluntaris. Record també que les brigades compostes per russos i francesos, eren tots o quasi de la mateixa nacionalitat i molt potents. Tant les Brigades Internacionals com les espanyoles, no teníem por ni desànim quan perdíem terreny. Lluitàvem sempre amb molta tenacitat.

– Defensa de Madrid. I després?

– Amb la meua brigada lluitàrem a altres fronts de guerra, entre d'altres ens enviaren a Teruel que, com saps, canvià de mans unes quantes vegades. Estàvem sempre en primera línia de foc i cada quatre dies ens havien de cobrir les moltes baixes que teníem. Des d'aquest darrer escenari de guerra ens traslladaren al front d'Extremadura. Estant en el poble de Cabeza de Buey una contraofensiva de les forces de Franco formà una bossa on quedaren sitiats catorze pobles. La meua unitat quedà dins aquesta gran bossa. Era l'onze d'agost de 1938. Ens rendírem al Regiment d'Oviedo abans que als moros. Presoners ja, ens enviaren a un camp de concentració de Mèrida (Badajoz).

– Captius com éreu, no us mogueren de Mèrida?

– Veuràs: poc temps després, estant a la mateixa ciutat, em dugueren davant dos coronels que per cert vaig conèixer. Em

proposaren anar al front de guerra al costat de les tropes de Franco. Significava en certa manera la llibertat. Els vaig dir que no. Jo tenia tres germans que lluitaven amb les forces de la República i no em volia exposar a disparar contra ells. Es miraren i ho compregueren. Com a presoner em passaren a una unitat de treball. La nostra feina era fer ponts, posar filferres, construir nius de metralladores, camins... Fent aquest treball he estat a Sierra Nevada i als pobles de Pitre, Lanjaron, Bubiòn, Capileira... Quan treballàvem a Motril acabà la guerra. Als sis mesos de la fi de la contesa em posaren en llibertat.

– Això significà tornar a ca vostra. O no?

– Sí, però... veuràs. Quan vaig arribar al meu poble em detingueren al·legant o acusant-me que havia lluitat amb els de l'altra banda. Vaig estar detingut vint-i-quatre hores.

– Amb el que heu exposat, la vostra vida no ha estat fàcil; estam segurs que haureu passat per situacions extremes.

– No ho saps bé. El primer d'abril del trenta-nou, data en què acabà la guerra civil, vàrem haver de sortir en camions a recollir els morts que hi havia entre el que havia estat les dues línies de foc a Orgiva (Granada). És millor no recordar-ho. Mai més ha de tornar a passar això! La guerra civil ens ha de servir de lliçó. Quan contem aquestes desventures als nostres nés m'estic preguntant si ho creuen.

– Anem altra volta al dia en què retornàreu al vostre poble. Com estaven allà les coses? Pel que deis no fóreu molt ben rebut.

– En efecte. Com he dit, em varen detenir durant 24 hores. Allà continuava igual o pitjor que abans. Menys mal que vaig tenir una gran persona al meu costat: el meu sogre, que em va defensar i ajudar sempre en tot. Una de les seves frases encara la record: "Mientras tenga un trozo de mis tierras que vender, nadie de mi familia pasará hambre". I així fou. Entre altres finques tenia un trocet guapíssim on hi havia 100 oliveres. Un dia l'engataren i el va vendre per cent duros. Adversitats, tristesa, penes... A Mallorca hi havien vingut tres germans meus, una germana i una filla, a instàncies d'ells vinguérem cap aquí. El primer d'agost passat va fer 41 anys que estic a Mallorca, a Montuiri, i sempre al carrer del Molinar.

– Es portà bé el poble amb vosaltres?

– Beníssim! El primer treball va esser a Son Collell amb l'amo de Sebó. Llavors vaig passar a Alcoraia, després a la ciutadella del senyor Domingo on hi vaig fer feina nou anys. La meua salut, però, ja es ressentia fortament, m'era difícil treballar; em vaig jubilar per invalidesa als seixanta-tres anys. Voldria dir que...

Es retura, i amb el mocador intenta de tenir unes llàgrimes que li cauen dels ulls.

– Voldria dir –repeteix–, ara que tenc l'oportunitat, que estic molt agraït del carrer del Molinar i de tot el poble de Montuiri, perquè demostraren l'apreci que ens teníem en motiu del funeral de la meua dona.

Fins aquí i d'un mode condensat el que ens ha contat el "tio Moreno". Amb els anys que du entre nosaltres podem dir que és un montuïrer més.

Retiram les quartilles al temps que el nostre entrevistat s'amaga dins la butxaca el mocador amb el què s'ha eixugat els ulls. Conversam junts durant un cert temps encara, de trivialitats, abans d'acomodar-nos. Però la imatge de la seva vida, rebotant brandejada per l'adversitat, ens acompanya molt de temps.

Miquel Martorell Arbona

**Amb motiu de
les festes de
Nadal i Cap
d'Any volem
desitjar molts
d'anys a tot
el món.**

**"SA
NOS
TRA"**

CAIXA DE BALEARS

LA FOTO DE MITJAN SEGLE

Crist Rei, al Puig

*Cada any –ja ho hem dit
en altres ocasions– el
darrer diumenge d'octubre
l'Església Catòlica
celebrava la festa
de Crist Rei.*

*En aquell temps
–a mitjan segle– se li
donava molta solemnitat.*

*Els nins que anaven a
l'escola parroquial i les
nines de Ca ses Monges
pujaven al Puig. Allà es
treia la imatge de la Mare
de Déu de la Bona Pau i
sota la mirada de la Verge
tenien lloc diversos actes.*

*En aquesta foto veim a
l'escalonada un grup de
nines vestides d'àngel
disposades per a la
processó que s'havia de
fer per la placeta.*

*Nines que ara enrevolten
la seixantena.*

Records d'infantesa

Als 14 anys ja conduïa camió

De petit sempre vaig estar en mig de camions, ja que a ca nostra venien a ser les nostres eines de fer feina. Quan sols tenia 14 anys ja vaig començar a menar camió perquè era l'única casta de vehicles que estaven al meu abast. En aquella edat no tenia permís ni carnet de conduir, però mai no em varen posar cap multa.

Pels anys 1940 a Montuïri no hi havia altre camió més que el nostre i el dels "Escolans". Jo, amb el meu, els dimarts, dijous i dissabtes dematí anava amb un grapat de dones amb la verdura que elles havien de vendre al mercat de Ciutat. De Montuïri partíem devers les 3 ò les 4 de la matinada, i com que jo havia vetlat fins devers les 2, ja no anava a ca nostra, sinó que m'adormia dins el camió. I així fou

com moltes setmanes no tocava llit.

Les dones que venien a vendre pagaven 3 pessetes cada una, i a punt del migdia, ja partíem cap a Montuïri. A Can Blau, d'anada, ens hi havíem d'aturar perquè allà hi havia els "filatos" i havíem d'anar alerta. Eren uns homes que es cuidaven que per tota la mercaderia que entrava a Ciutat es pagàs un tant per quilo.

A ca nostra també teníem autocars que eren conduïts per mon pare, un tio meu i l'amo en Toni Sampol. Però una vegada que aquest es va posar malalt, jo, que encara només tenia 15 anys, el vaig haver d'agafar per conduir-lo. Però quan fou hora de partir, de la gent que hi havia dedins, tot i veient que era un al·lot que l'havia de conduir, molts es varen fer por:

n'hi hagué més de la meitat que baixaren. Però a la tornada –aleshores partíem d'Es Triquet– l'autocar ja va estar ple i no va baixar ningú. Ja sabien que havíem arribat bé i els fugí la por.

També teníem l'agència de Montuïri. Tots els paquets que qualcú enviava a la vila els recollíem d'Es Triquet i una vegada a Montuïri els portava a domicili o venien a cercar-los a ca nostra.

Quan em vaig fer més gran, als 18 anys, vaig obtenir el carnet de 2ª i així oficialment ja podia conduir cotxe. I als 21 em vaig treure el de 1ª i tot satisfet perquè m'autoritzava per menar camió. És per això que em consider el xofer de camió més antic de Mallorca i sense haver-me multat mai. S'ha de dir tot, però: havia fet amistat amb tots els agents de la policia de tràfic dels anys 40 i 50.

Montserrat Vaquer

Estrangers i carreteres

Els dos escrits que avui presentam obrin una sèrie en la qual incorporarem, a vegades, notícies sense rellevància històrica per al nostre poble, però sí que tenen un valor més bé anecdòtic i per tant pens que mereixen ser reflexades.

El primer tracta sobre un tema rabiosament actual, la compra de terres i finques per part d'estrangers. Com podeu comprovar no era un fet nou, encara que no tingués la ressonància actual i els motius eren prou diferents, (suposadament de caire militar). Es tracta d'una carta signada pel Comandant Militar de les Balears Manuel Goded i dirigida a tots els batles de l'illa en la qual exposa les mesures que s'han de prendre pel cas.

"La ley de 23 de octubre de 1.935 establece un límite en la extensión de las propiedades de extranjeros, enclavadas en las Islas del territorio nacional.

Por decreto de 28 de febrero último (Diario Oficial del Ministerio de la Guerra nº 51), se aprueba el Reglamento para aplicación de la citada Ley, en cuyo artículo 18 se dispone que los datos para formar las relaciones de las propiedades de extranjeros se solicitarán de los Ayuntamientos, Jefe de Obras Públicas y del Servicio de Montes y Registradores de la Propiedad.

En su vista y al objeto de poder dar cumplimiento a la expresada Ley, ruego a V.S. tenga a bien remitirme a la brevedad posible, una relación de los extranjeros que en ese término municipal hayan construido fincas o adquirido terrenos o parcelas, con indicación de su superficie, linderos y demás datos que permitan su fácil identificación. - Palma, 9 de marzo de 1936.- Manuel Goded"

El segon escrit és anterior i no té el seu origen al nostre arxiu municipal. És una publicació d'ara fa exactament cent anys, és a dir de l'any 1897 i de la qual és l'autor Josep Vives Verger de la societat biciletista "Pedal y manubrio". Intenta ser una guia d'ajuda per als possibles usuaris de la bicicleta, un mitjà de transport poc comú encara i que, tal com queda reflexat al començament, tan sols en podien gaudir persones amb carrera universitària, és a dir, gent que aleshores la podien adquirir. A tenir en compte la descripció que en fa de Montuiri.

Iniciarem el text amb part del pròleg i

després la manera d'arribar a Montuiri.

"Fuera descortesía si antes no explicara los móviles que me han inducido a escribir estos apuntes, que pueden servir para una guía de Mallorca.

El primero y principal ha sido el incremento que ha tomado el ciclismo en Palma desde comienzos del presente año. La afición se ha desarrollado de momento; abogados, notarios, ingenieros, médicos, etc.etc. han dedicado ratos al manejo de la bicicleta y no es extraño que en su día quieran (como ya lo han hecho) hacer algunas excursiones. Con lo que se tropieza al instante es que no saben á que punto dirigir la rueda directriz de su bicicleta...

Cap a Montuiri anam:

"Tomemos la ruta de la carretera que conduce directamente a Artà.

Esta carretera es la que hay frente á la puerta de San Antonio.

Más allá del kilometro dos, encuéntranse á izquierda y derecha varios ventorrillos, y en el 9'530 kilómetros a la izquierda está situado un ventorro en el cual se puede comer.

Hasta el kilómetro 12 el terreno, aunque con suaves pendientes, es agradable y se conserva en muy buen estado.

Desde aquel kilómetro hasta cerca del 17 hay grandes pendientes muy difíciles de subir.

En el kilómetro 22, á la izquierda de la carretera hay una posada. Antes de llegar al mojón en donde está apuntado el kilómetro 22, hay una calle que conduce a Algaida que dista de Palma 22 kilómetros 903 metros. Esta villa pertenece al Partido Judicial de Palma.

A su Ayuntamiento se hallan agregados los lugares de Pina, Llorito y Randa; los dos primeros distan de la población 5 y 10 kilómetros respectivamente por cálculo aproximado, pues se ha de ir á dichos puntos por caminos vecinales en muy mal estado. Randa dista de Algaida 5 kms.

El ciclista que no quiera entrar en el pueblo de Algaida puede comer en la posada que he indicado más arriba; si por el contrario, quiere comer en la villa puede hacerlo en Can Borrás, situada en la plaza.

De Algaida parte dos carreteras que conducen una á Lluchmayor y mide 9'600 kilómetros; la otra á Buñola pasando por

Montuiri des de la carretera

Santa Eugenia y Santa María que mide 26'760 kilómetros.

En el kilómetro 29'200 parte la carretera que conduce a Montuiri. Dista esta villa del cruce de las carreteras de Sineu y Artà 730 metros; por tanto la distancia de Palma a Montuiri es de 29 kilómetros 930 metros. Montuiri pertenece al partido judicial de Manacor, al centro de la isla. En los alrededores de la población se hallan antiguos sepulcros. Esta villa está situada sobre una pequeña colina. Es digna de ser visitada por lo pintoresco de algunas de sus calles en las cuales hay casas cuyo portal dista del suelo dos ó tres metros; se sube por medio de piedras salientes que hay en la pared.

La casa de comida está situada en la plaza Mayor; se ha de preguntar por Gabriel Sampol."

Guillem Mas Miralles

1. - Aquest Manuel Goded no és ni més ni menys que el personatge clau que promogué l'alçament militar de juliol del mateix any. Controlada Mallorca, es dirigí a Barcelona on intentà capitanejar les forces en rebel·lió fracassada la sublevació a la capital del Principat, fou detingut, jutjat, condemnat a mort i executat.

2. - Mallorca: apuntes para una guía del ciclista / Josep Vives Verger. - Palma de Mallorca: [S.n.], 1897 (Tipografía del Heraldo de Baleares)

3. - Ventorrillo, encara que soni malament, prové de ventorro, un diminutiu de venta. Rebel·lió a dir una posada o hostal de la carretera. Respecte a aquest i segons la distància podria tractar-se de Can Blau.

4. - Com heu ja suposat està parlant de les costes de Xorrijo.

5. - Evidentment això és un error. Lloret encara pertanyia a les hores a Sineu, terme del qual s'independitzà definitivament l'any 1925.

Miquel Massanet Servera "Parrí", glosador

Als 15 anys ja féu la primera glosa i als 87, dos mesos abans de morir, la darrera

El darrer glosador montuïrer que ha mort i era conegut com a tal fou Miquel Massanet Servera "Parrí", un home que acudia a qualsevol quan volia que fossin escrites les seves gloses, però que ens n'ha heretat un bon enfilall; la qual cosa el fa mereixedor de ser inclòs dins aquesta secció.

Va néixer a Porreres dia 10 de setembre de 1910, però quan sols tenia un any i mig vengué amb els seus pares a viure a Montuïri. Era fill de Rafel Massanet Andreu i de Magdalena Servera Mesquida. El primer lloc on visqué amb els seus pares fou a can Canai. Allà es va criar en mig de pagesos, si bé posteriorment venia a la vila per anar a escola amb el mestre Pere Josep Crespi "Palou". I de més grandet, els vespres, també anà amb la "Mestressa Rua". Però des que tengué edat, als 13 o 14 anys, el llogaren a fora vila. Va estar a can Ferrando, a Meià, a algunes possessions de Lluçmajor i a altres indrets. Per tot treballà en les diferents tasques que exerceix un pagès. Va estar de porqueret, de plaça morta, de cabrer, de llaurador, de pa-reller... i més envant el trobam anant a guanyar jornals aquí i allà. S'havia casat amb Isabel Arbona Cerdà "Quelet", amb qui va tenir quatre fills, motiu pel qual a ca seva necessitaven del seu jornal.

Però dins ell i des de petit ja covava la dèria de fer gloses, una obsessió que tengué viva sempre, fins a la mort. Com a tal era conegut dins i fora de Montuïri. Es va relacionar amb diferents glosadors, com en Llorenç Capellà d'Algaida, en "Cartutxo" de Sencelles, en Sansó d'Artà, en "Mirató" de Llubí, en Sociés de Sa Pobla, en Crespi, en Calafat... amb alguns dels quals va participar en vetllades.

Moltes de les seves gloses eren de picat, algunes de les quals no foren publicades aquí per no ferir la sensibilitat de determinades persones, i unes poques foren lleugerament modificades en la seva expressió que no en el seu sentit. En féu moltes dedicades a Sant Antoni i a

En Miquel "Parrí" envoltat dels nins que fa deu anys anaven al parvulari d'Es Dau. Ell els va veure per plaça, els comprà caramels i en es graons els ho va repartir. Era pel febrer de 1987

altres Sants, a processons, a amics, a la feina, a al·lotes i dones que ell apreciava. Tampoc arribarem a publicar tres records d'infantesa seus que han romàs inèdits, però que projectam publicar els tres primers mesos de 1998.

Aquesta ressenya romandria coixa si no inseríssim algunes gloses seves, encara que ja hagin estat publicades. El seu nom com a glosador sortí per primera vegada a *Bona Pau* fa més de 22 anys; era pel setembre de 1975 i les seves primeres gloses publicades daten de l'abril de 1976. Però no fou fins al febrer de 1986 que d'una manera periòdica venim publicant-les, la majoria de les quals es refereixen a temes d'actualitat o de pròpia iniciativa.

Segons ens digué en certa ocasió, la primera glosa que ell va amollar fou el 5 de novembre de 1925, quan sols tenia 15 anys. La va exterioritzar quan uns nuvis

s'havien acabat de casar. Diu així:

*Que molts d'anys, Joan "Pelós",
Catalina "Saldadet":
que 'en tenir un al·lotet
sia del gust de tots dos.*

Així començava aquesta curo-lla que dins ell romangué latent més de 70 anys; fins als darrers dies no s'aturà de fer-ne. Vet ací una que féu al gendre de l'amo de Son Moia sobre unes cabeçades i uns dogals:

*Es dogals tenc amb sa mà,
una obra forta i fina,
fets de sa sabiduria
des gendre de son Moia.
Per fer-los hi vaig emprar
catorze nits i un dia.
Sant Antoni jo voldria
que li dasseu llum i guia
per lo bé que va quedar.*

I així podríem anar recopilant-ne, però acabarem amb la que féu al qui subscriu, amb un to jo-cós, perquè li havia canviat una paraula (agost de 1997). Fou una de les darreres. Se'n temé i digué:

*Jo no sé on contestar
de lo que ara me parlau;
vos tanmateix ho posau
així com més bé vos va;
i no em fassau destrempar
si voleu guardar sa pau!*

Dia 28 d'octubre passat, als 87 anys, ens deixava definitivament el nostre bon amic i glosador.

O. Arbona

P. D.- N'Amador Font (de Can Carrió) ens fa arribar aquesta glosa pòstuma dedicada a Miquel Massanet "Parrí". Diu així:

*L'amo en "Parrí" anomenat
pes poble montuïrer
aquí baix està enterrat,
a devora es lledoner.
Per glosar ho feia molt bé
i era un home honrat;
a mi em duia acovardat
perquè amb ell havia notat,
per glosar em guanyava bé,
i pus mai m'hi enfrontaré
perquè aquest pic se n'ha anat.*

Amador

Els bons muls mallorquins

Èxit de dos muls montuïrers al Dijous Bo d'Inca

A Inca i formant part del programa de la fira del Dijous Bo i que se celebrà el passat dia 13 de novembre tingué lloc una interessant mostra d'animals autòctons de les Illes Balears.

S'exposaren tota casta de coloms i d'aviram. També conills, cabres, ovelles, someres, cavalls, muls i no podia faltar, ara que estam a temps de matances, el porc negre mallorquí.

D'aquest se celebrà concurs dotat de premi i trofeu per a la millor truja, la millor porcastra, el millor verro, i per als porcs més plantosos, ben fets i que reunits més qualitat per sortir d'ells bones sobrassades.

Tota l'exposició, pel que fa als animals, fou molt interessant i com sempre en aquesta fira hi acudí una gentada. Però la novetat d'enguany fou la celebració de la primera fira del mul de feina mallorquí i menorquí, i que a més d'exposició tingué lloc una demostració de com es realitzaven les feines del conreu quan no es disposava de maquinària.

Donat que aquesta mostra i demostració se celebrà a la fira d'Inca, sembla que per a publicar a *Bona Pau* no té sentit, però jo hi vaig assistir i realment vaig gaudir de veure aquells formosos exemplars de muls i mules enganxats al ormeigs i que durant tant d'anys amb ells es realitzaven les tasques agràries.

Però la meua satisfacció i la d'altres montuïrers allà presents va ésser que els dos millors muls, més ben fets, plantosos i obedients procedien de Montuïri.

Dits muls són; un eguó, vol dir que és fill de egua i gorà, en "Fumat", amo del qual és en Joan Maiol "Batliu". L'altre, somerí, fill de somera i de cavall, en "Menut" propietat d'en Vicenç Servera "Caragol", ambdós són negres, de bon posat, d'ample pitera i anques, i a més ben eregats. Les presentaren ben fregats nets i lluent.

Tots els muls i mules participants eren dignes de veure, sobretot un de color roig menorquí, però els procedents de Montuïri, en "Fumat" i en "Menut" es distingien dels altres.

A la Plaça del Bestiar s'havia adequat un recinte per a tal fi. I arribada l'hora de la demostració en Joan "Batliu" enganxà, en "Menut" a una arada en rodes i llaurà

En Joan Mayol "Batliu" amb el seu mul, a la fira del Dijous Bo d'Inca

amb ella mitja dotzena de soles. Aquell animal obedient i en Joan com a bon pagès, realitza una feia d'allò millor. Cal dir que durant la seva actuació una càmera de TVE l'enfocà i es mostrà a l'Informatiu Balear. Molts de montuïrers ho veren com també als diaris.

Seguidament en Vicenç "Caragol" amb una arada de tres relles, o sigui de llaurar faveres, també féu com a cinc o sis soles i de la mateixa manera que en Joan, realitzà una molt bona feina. Queda ben palès que tant amos com animals de feina saben allò que fan i tenen bona saba pagesa.

Després, procedents d'altres llocs, na "Pastora", una mula eguina, demostrà com es tragina amb un carro trabuc i na "Castanya" voltà a una improvisada era enganxada a un carretó de batre. N'hi hagué un que féu unes voltes amb la màquina de segar i darrerament un altre mul, en "Blau", féu una volta amb un carretó. Com que no conec son amos no puc dir de qui eren.

Tota la mostra fou molt interessant, molta gent la presencià i totes les actuacions agradaran però les estrelles de la festa foren en "Fumat" d'en Joan "Batliu" i en "Menut" de'n Vicenç "Caragol".

No hi hagué concurs de bestiar mular però cas d'haver-ni hagut, els participants montuïrers haguessin fet primers.

Dita demostració es presentà ja com a fets pretèrits, però encara en part és present, si bé amb la mecanització en queden pocs que facin feines amb bísties. Encara n'hi ha que per realitzar determinades feines prefereixen la bístia i no el tractor o motocultor.

Prova d'això i fora de la Mostra n'hi havia a la venda i si en Joan o en Vicenç haguessin volgut vendre'ls hi havia compradors disposats a pagar un bon preu.

A més dels muls, procedents de Montuïri i formant part de l'exposició d'animals autòctons hi havia els cans ratters, gallines rosses i galls. No hi havia les populars vaques que llauraren a Sant Llorenç, però sí dos vadellots, un fill de na "Banya Curta" També un bou de 250 quilos propietat de'n Jaume Bauçà "Capità". Diu però que no el vol eregar per llaurar o traginar sinó que pensa escorxar-lo per ell menjar. Donat la seva pinta segur que li sortiran uns bistecs de superior qualitat.

No vull acabar sense dir que està en el programa de la nostra fira una festa pagesa amb demostració de feines que temps passat realitzaven els pagesos. Si no hi ha res de nou les vaques que tan d'èxit han tingut a Sant Llorenç i a la fira de Llucmajor, llauraran enganxades a l'arada de fusta i estiraran a un carro de parell.

Sion Nicolau

Orquidea

Perlas
Orquidea®

Fira 98: Cross, hàndbol, bàsquet i tennis taula

Aquestes activitats estan organitzades pel Comitè Comarcal Escolar d'Es Pla i l'Ajuntament de Montuïri.

Fernando Asensi dimiteix com a entrenador de I preferent **Els benjamins de futbol-7 ja han guanyat dos partits**

Un ampli programa esportiu se celebrarà aquesta primera setmana de desembre en torn a la Fira 98.

El dijous dia 4 hi haurà quatre torneigs triangulars de hàndbol. Hi participaran les escoles de Montuïri, Sineu i Sant Joan a les categories aleví i infantil, tant masculina com femenina. El mateix dia, alumnes de Sant Joan i Montuïri disputaran partides de tennis taula. Aquestes activitats es realitzaran a les pistes del col·legi públic, Es Dau i Local Jove a partir de les tres de l'horabaixa.

Divendres dia 5, es farà una jornada de bàsquet de promoció de la categoria aleví. Intervendran nins i nines de Santa Eugènia (2 equips), Montuïri (2 equips masculins), Sineu, Lloret i Algaida. Des de les tres fins a les sis i mitja es disputaran tres encontres a l'escola i quatre, en Es Dau.

El plat fort del programa esportiu "Fira 98" serà el II cross Joan Barceló que tindrà lloc el dissabte dia 6, a partir de les deu del matí en Es Dau i que l'any passat, a la primer edició, va assolir un gran èxit de participació i d'organització. A partir de les deu del matí, els atletes escolars disputaran deu proves diferents segons l'edat i el sexe. Les distàncies van des dels 500 metres de les nines d'iniciació fins als 3.000 metres de cadet masculí.

A les dotze i mitja començarà el cross federat que comprèn les categories promeses, júnior, sèniors, locals i veterans.

Els júnior corraran quatre quilòmetres, els locals en faran sis i tota la resta de categories, deu quilòmetres.

Aquestes activitats esportives "Fira 98" estan organitzades per l'Ajuntament de Montuïri i el Comitè Comarcal de l'Esport Escolar d'Es Pla (abans anomenat "Montuïri").

Dimissió de Fernando Asensi

El dimarts 25 de novembre, Fernando Asensi va presentar la dimissió com a entrenador del l'equip de I preferent. El president del Montuïri, Joan Pocoví, es trobava molt dolgut pels fets que han succeït i ens explicava així la dimissió del mester que a la temporada passada va ascendir l'equip de categoria: "Ha estat una de les injustícies més grosses que he vist durant la meua vida esportiva. Els insults que va sofrir dins el camp de l'Espanya de Lluçmajor han fet vessar el tassó. Un sector de jugadors i de l'afició l'han cruxificat. Sabia massa de futbol. Era una bona persona, educada i culta. El més destacat seu eren els principis humans que fan falta per a una bona convivència. Vull remarcar que no ha volgut cobrar res de la fitxa per anar-se'n. Ara bé, els jugadors no el volien, no s'entien i estaven a disgust amb ell. El que interessa ara és el club i seguir cap endavant. Provisionalment se'n farà càrrec de les alineacions Llorenç Amengual i després, ja decidirem el que feim. També ha causat baixa el segon entrenador, Tolo Duran".

RESULTATS DEL MES DE NOVEMBRE

Futbol I preferent

Montuïri, 5 - Badia Cala Millor, 2
Xilvar, 1 - Montuïri, 1
Montuïri, 4 - Santa Ponça, 2
Espanya, 2 - Montuïri, 1
Montuïri, 2 - Soledat, 2

Futbol III regional

Peguera, 0 - Montuïri, 5
Montuïri, 6 - Alqueria Blanca, 2
J. Can Picafort, 3 - Montuïri, 2
Montuïri, 4 - Campos, 1
Margalida, 1 - Montuïri, 0

Futbol juvenil

Montuïri, 1 - Patronat B, 4

Gènova, 7 - Montuïri, 1

Montuïri, 1 - Artà, 2

Binissalem, 3 - Montuïri, 2

Futbol cadet

Badia Cala Millor, 3 - Montuïri, 2

Montuïri, 3 - Felanitx, 1

Barracar, 2 - Montuïri, 2

Montuïri, 3 - Margalida, 0

Porreres, 2 - Montuïri, 2

Futbol infantil

Montuïri, 4 - Son Servera, 3

Artà, 1 - Montuïri, 1

Montuïri, 2 - Espanya At, 2

Porreres - Montuïri (suspès)

Montuïri, 2 - Santanyí, 2

Futbol aleví

Montuïri, 1 - Algaida, 2

Barracar, 2 - Montuïri, 2

Montuïri, 4 - At Manacor, 1

Escolar, 2 - Montuïri, 1

Futbol-7 benjamí

Montuïri, 2 - Petra, 16

Cala d'Or, 4 - Montuïri, 2

Montuïri, 5 - Algaida, 3

Espanya, 21 - Montuïri, 0

Montuïri, 4 - Espanya At, 1

Futbol-7 empreses

Múnper, 4 - Spanair, 4

Múnper, 4 - Es Celler Fondo, 1

Restaurant Antonio, 3 - Múnper, 5

S'Estació - Múnper (suspès)

Bàsquet sènior

Hispania, 73 - Montuïri, 30

Montuïri, 30 - Sanimetal d'Artà, 36

Avante, 53 - Montuïri, 38

Montuïri, 35 - Roldan, 55

Santanyí, 72 - Montuïri, 38

Bàsquet cadet

Madre Alberta, 24 - Montuïri, 51

Montuïri, 39 - G. G. Sant Llorenç, 33

Molinar, 47 - Montuïri, 29

Montuïri, 46 - Avante, 32

Bàsquet infantil

Colonya Pollença B, 15 - Montuïri, 48

Montuïri, 37 - G. G. Sant Llorenç, 38

Bons Aires B - Montuïri (suspès)

Montuïri, 38 - Perles Manacor, 50

Mini-bàsquet

De la Cruz, 11 - Montuïri, 69

Montuïri, 70 - Colonya Pollença, 8

Montuïri - J. M. de Sòller (suspès)

Pla de Na Tesa, 17 - Montuïri, 36

Biel Gomila

Perlas Orquídea

Desitja bones festes de Nadal i un feliç 1998 a tots els montuïrers i veïns de la Comarca, i al mateix temps participa que durant aquestes festes els farà un 10% de descompte en els articles de la seva producció, com són or, bijuteria, perles, etc.

Dirigeix els infantils

Xisco Garcia, un jove míster ple d'il·lusió*"El dia que aconseguirem la primera victòria de la lliga, els al·lots semblaven bojos, ben bojos"*

Xisco Garcia Munar és un jove llucmajorer de vint-i-tres anys que enguany ha començat a entrenar a Montuïri. Dirigeix l'equip infantil de futbol. Com a jugador ha passat per totes les categories base de l'Espanya de Llucmajor, des de benjamins fins a juvenils. Sempre ha actuat com a porter.

El darrer any de juvenil va deixar de practicar l'esport rei. Prest va començar la tasca de preparador. Ho va fer com a ajudant del primer tècnic dels cadets de l'Espanya. Les dues temporades següents va entrenar tot sol els alevis i els infantils del mateix club.

Enguany ha aterrat a Montuïri i s'ha fet càrrec dels infantils juntament amb Josep Antoni Gomila. Treballa com a fuster al seu poble.

L'equip infantil. A l'esquerra, Xisco Garcia

- Com va ser que vengueres a entrenar a Montuïri?

- Enguany no havia pensat estar al front de cap equip perquè m'he de casar i amb els preparatius de la boda pesava que estaria ben ocupat. Inclús havia dit que no a l'Espanya que m'havia ofert la direcció d'un equip. Però en Sebastià Alcover des Coll, delegat, va insistir i no vaig poder dir que no.

- Disposes de títol?

- Tenc el d'iniciació que em permet entrenar fins a juvenils de II regional.

- Penses treure't el de juvenils?

- Enguany no podré a causa del que he

comentat abans; però sí que faré el curs més endavant.

- Com va l'equip?

- A la pretemporada jo estava una mica a les fosques perquè no coneixia els jugadors. No sabia ni qui era el lateral dret, ni l'esquerra ... ara bé, trob que la pretemporada va sortir bastant bé perquè així mateix jugàrem la final del Torneig de la Llum i perdérem per la mínima, per 4-3. Posteriorment ens enfrontàrem a equips bastant forts i no guanyàrem cap partit. Els al·lots es varen desmoralitzar un poc. A la lliga, també ens toca-

ren els rivals més potents a les primeres jornades de lliga: Manacor, Petra ... Però, a mesura que anam avançant traiem bons resultats i l'equip es comença a "amollar". El resultat més destacat va ser contra el Son Servera a qui derrotàrem per 4-3. Sempre me'n recordaré: els al·lots pareixien bojos d'alegria perquè feia temps que les coses no anaven bé. Dins les casetes estaven que no hi cabien, repetesc, estaven bojos, ben bojos. No es pot definir d'altra manera. A partir d'aquesta jornada, els jugadors han agafat més confiança i de mica en mica van a més.

- Podries fer una anàlisi del grup?

- Trob que tenim un conjunt ben compensat, sobretot a la defensa perquè hi ha poques coses que els pugui ensenyar. A darrera són molt "vius" i això dona solidesa a l'estructura d'equip. Ara bé, ens falta un element al mig del camp que sàpiga tranquil·litzar el joc, "tocar la pilota" i obrir cap a les bandes. Davant, no hi tenim problemes. També vull remarcar que la porteria està ben guarnida amb en Francesc de ses Rotes. L'ambient com a grup és perfecte. Hi ha moltes ganes de jugar. Fan coses noves que mai no havien fet i així m'ho manifesten. Tenen molt d'il·lusió.

- Saben que arbitres un torneig de penyes a Manacor, com et va l'arbi-

(Continua a la pàgina següent)

Seguridad y Limpiezas, S.A.

Gremio de Albañiles, 14

Tlfs. 29 50 92 - 29 50 66 - 20 63 11

Pol. Son Castelló

07009 Palma de Mallorca

CONEGUEM L'EQUIP DE PREFERENT

Juan Ramón Roldan Juanra

Té 19 anys. Va néixer el 16 de març de 1978. Actualment fa el servei militar a la Base General Asensio de Palma. Juga de lateral i de "per tot", com ens va comentar. Creu que el Montuïri disputarà la lligueta i ascendirà a III divisió. Abans de venir al nostre poble, havia actuat en el Son Gotleu aleví i infantil; després va passar als cadets de l'Atlètic Rafal i als juvenils de La Salle. El seu equip preferit és el Reial Madrid on té el seu ídol, en Raúl González. L'anècdota esportiva es va produir quan actuava a La Salle. Amb aquest equip havien d'anar a Menorca per enfrontar-se a l'Alaior. Idò bé, va arribar tard a l'aeroport va haver d'agafar una altre avió més tard i tot sol. Afirmar que mai més no li tornarà a ocórrer res semblant.

Roberto Aljama López

Té 25 anys. Treballa com a administratiu i juga de mig centre i algunes vegades com a pivot. Va començar la vida de futbolista a les categories base del Sant Francesc. Va passar a l'Arenal amateur (I any) i a III divisió (3 anys). La passada temporada es va enfrontar al Montuïri com a jugador del Llosetenc i abans havia actuat a Alaró. Es va decidir pel Montuïri a causa del projecte humà i esportiu del club. No s'atreveix a afirmar que faran campions, però sí que quedaran entre els tres primers. És madridista. Opinia que Kiko i Alfonso i Mitjatovic són els millors jugadors espanyols i estranger, respectivament. Com a anècdota, sempre li ha passat que al final de la temporada ha acabat amb la tristesa del descens o l'alegria de l'ascens.

José Roman Fernández

Va complir 21 anys el passat 17 de juliol. Fa el servei militar amb en Juanra. Es declara un fans de l'Atlético de Madrid de qui admira Paolo Futre. Ha jugat a totes les categories del Cide, fins a arribar a la divisió d'honor juvenil. Després va fitxar amb el Felanitx on ha estat tres temporades, una a I Preferent i dues a III divisió. Juga a Montuïri perquè coneixia el mester Fernando Asensi del qui té molts bons records de la seva etapa amb el Felanitx. De la seva temporada a la divisió d'honor juvenil, recorda amb gran satisfacció el partit que es va disputar al camp del Moscardó a Madrid. Un dels dos havia de davallar. La igualada o victòria afavoria el Cide. Empataven 3 a 3 i el Cide es va salvar.

Joan A. Payeras

(Ve de la pàgina anterior)

tratge?

- Fer d'àrbitre és molt difícil i et va flexionar molt. Cal haver-ho viscut per entendre-ho. Per això, a l'hora de protestar durant un partit m'ho pens molt més.

- Com està organitzat aquest torneig?

- La majoria són joves que no han tengut un lloc en a l'equip de I preferent o III divisió del seu poble. El torneig és una bona sortida per a ells. També, hi trobes algun veterà. Aquest problema a

Montuïri s'ha solucionat amb l'equip de III regional. A molts de llocs, no es fa així i a una ciutat com Manacor, per exemple, saps que en queden de futbolistes joves sense poder jugar federats! D'aquesta manera, van a un bar i constitueixen una penya per poder practicar el seu esport preferit. I així és com poden jugar.

- Xisco, per acabar, quina anècdota ens pots contar?

- El primer any que vaig actuar com a entrenador, els meus jugadors només tenien tres anys manco que jo i per a ells, era jo un al·lot més entre l'equip. Ara

bé, sempre em tractaven amb respecte. Sembla mentida que si no hi ha diferència d'edat, compten més amb tu i hi ha més sintonia mútua. Si els demanes un favor, te'l fan perquè saben que tu els el tornaràs. Pens que la joventut té una actitud positiva envers dels entrenaments. Per altra banda, el meu aspecte negatiu seria la manca de l'experiència que he d'aprendre fent camí. Crec que tots els clubs s'haurien de plantejar tenir un jove en els equips base perquè almanco ajudàs el mester principal.

Joan Antoni Payeras Ramonell

L'Advent a ca nostra i a l'església

L'Advent és temps de despertar i de preparar-nos per a l'arribada del Messies-Salvador. Aquest esdeveniment es fa necessari preparar-ho i celebrar-ho. Suggerim el següent: fer a ca nostra una corona d'Advent, la qual consisteix en una corona feta amb branques verdes (sense flors, que seran més pròpies de Nadal) en la qual es fixen quatre ciris vistosos. La corona es pot penjar del sostre amb un llaç o col·locar-se en algun altre lloc destacat.

El primer diumenge d'Advent (o sigui quatre diumenges abans de Nadal) abans de dinar (o el dissabte anterior al vespre, o en qualsevol altre moment que vagi bé) s'encén un ciri de la corona; el segon diumenge, dos; el tercer, tres; i el quart, tots quatre. Així es va assenyalant el pas de les setmanes fins a Nadal.

L'encesa s'acompanya d'una pregària. També es pot cantar un cant i la pregària; o la pregària, el pàrenostre i l'ave-maria; o llegir la primera lectura de la missa del diumenge.

A l'església, a través de la litúrgia, intentarem fer qualche cosa nova per ressaltar aquest temps de preparació tan important per als cristians.

Església diocesana

La col·lecta extraordinària per ajudar a les necessitats de les esglésies més pobres de la diòcesi fou a la nostra parròquia de 45.685 pessetes. A tots els que hi col·laboraren, moltes gràcies.

Celebració de la reconciliació

Durant aquest temps d'Advent i com a

preparació per a Nadal efectuarem la celebració de la reconciliació el dijous dia 18 de desembre a les 20 h. Amb això volem recordar que Nadal no sols són dies de bauxa i d'alegria sinó també, també temps de reconciliació i de conversió.

Campanya recollida d'aliments

El darrer diumenge d'Advent, dia 21, com els altres anys es durà a terme la recollida d'aliments per ajudar a les famílies més necessitades que atén Càritas Diocesana.

Matines

Enguany, de bell nou, confiam celebrar amb l'esplendor de cada any la nit de matines en commemoració de la venguda del Messies. La celebració començarà a les 21 h. Esperam que enguany també hi haurà a més de la sibil·la, l'àngel i la tradicional proclamació de la calenda. La col·lecta d'aquest dia anirà destinada a ajudar les nombroses necessitats que depenen de Càritas Diocesana.

Acció Social

Dia 15 del passat novembre un grup de persones d'Acció Social de la Parròquia va anar a servir el dinar a les persones necessitades que acudeixen al menjador social del Patronat Obrer de Palma.

Missatge de vida = Missatge de Nadal

(Escrit trobat a l'església de Sant Pau a Baltimore (USA) l'any 1693)

- Entre el soroll i la pressa fes el teu camí sense oblidar que el silenci és pau.

- Mentre puguis, i sense baixar el cap, sigues amic de tothom.

- Digue's la teva veritat sense córrer i que tothom ho entengui. Escolta els altres encara que siguin pesats i ignorants, ells també tenen alguna cosa a dir.

- No et comparis als altres, podries sortir-ne amargat, ja que un altre pot ésser millor o pitjor que tu.

- Alegra't dels teus èxits i no t'encaparris pels teus fracassos. Estima la feina que fas per senzilla que sigui, és una riquesa concreta en un món de vaguetats. Mira bé el que fas perquè el món és enganyós, però no oblidis tampoc que hi ha molta gent bona que lluita per un ideal i que hi ha més herois del que et penses.

- Sigues sincer i no fingeixis l'amistat, no tractis l'amor amb cinisme malgrat tenguis desenganys, l'amor torna a néixer com l'herba que trepitges.

- Convenç-te que ningú no es fa fort en un dia.

- Més enllà de tota austeritat, sigues bo amb tu mateix, tu ets tan fill de la natura com els arbres i els estels.

- Hi tens un lloc en aquest món, encara que no t'ho creguis.

- Tingues pau amb Déu, sigui qui sigui per a tu, l'univers fa camí endavant. Fes la teva feina trobant pau entre el soroll i la confusió.

- Malgrat les vilanies, les dificultats i els somnis... la vida és bella!

- No ho oblidis i seràs feliç.

La parròquia de Sant Bartomeu vos desitja unes bones festes d'amor, pau i bé.

Noces d'argent

9 desembre 1972

Llorenç Amengual Ferrer "de Son Coll"
amb Aina Martorell Gomila "Pujola".

11 desembre 1972

Rafel Ribas Martorell "Reus" amb
Rosa Nicolau Pocoví "Roig".

Temps passat

10 anys enrere

Desembre de 1987

Magatzems

Els magatzems d'abonaments, insecticides, pinsos composts i cereals que regentaven Miquel Martorell Arbona "Tarric" i Jordi Aloi Garau "Bruixó" tanquen per jubilació dels propietaris a final d'any. I per altra part, el 28 de desembre de 1987 Bartomeu Miralles "Marró" n'obri un altre de semblants característiques.

25 anys enrere

Desembre de 1972

Any de pluja

L'any 1972 fou un dels anys més plujosos que es coneixien. Es varen recollir 860 litres per m2 El setembre havia estat el mes més plujós amb 197'5 l. No obstant no es registraren destrosses ni inundacions. De llavors ençà, llevat del 1976 en què en caigueren 862, no ha plogut tant en els darrers 35 anys.

50 anys enrere

Desembre de 1947

Cafeteres "expres"

A alguns bars de Montuïri pel desembre de 1947 es varen instal·lar per primera vegada cafeteres expres marca "Number". Fou una gran novetat. La gent que hi acudia comentava molt favorablement aquesta introducció i el cafeters n'estigueren molt contents.

Subvenció al CE Montuïri

L'Ajuntament a la sessió de dia 1 de desembre de 1947 acordà concedir una subvenció anual al CE Montuïri de 1.000 pessetes. Ara bé, "aquesta consignació - diu l'acta - no serà abonada quan deixi de prendre part a torneigs de caràcter regional o quan pel seu comportament, a judici de la Corporació, no es faci creditor d'ella.

100 anys enrere

Desembre de 1897

Retard en l'abonament als empleats

A la sessió de dia 2 de desembre de 1897 s'acordà "pagar als dependents i empleats del municipi tot quan pertany al primer trimestre del corrent any".

Demografia

Novembre de 1997

Defuncions

Dia 24.- Joana Aina Rossinyol Bauzá
"Magalona", casada, de 85 anys.

Dia 28.- Miquel Miralles Trobat
"Queló", casat, de 69 anys.

Matrimonis

Dia 5 de setbre.- José Manuel Martínez
Riutord amb Sebastiana Fornés Egea.

Dia 4 d'octubre.- Bernat Oliver Pujol
amb Magdalena Miralles Mesquida.

Pluviometria

Novembre de 1997

Dia	3	18'0 litres m2
"	4	0'4 "
"	6	0'9 "
"	11	12'9 "
"	19	1'2 "
"	22	33'4 "
"	26	13'9 "
"	27	0'5 "
"	29	3'9 "
Total	85'1	"

Cuinar en casa

Lloms d'anfòs congelats

Ingredients

1/2 tassó de llet
4 lloms d'anfòs (*mero*)
4 pebres verds
4 pebres vermells
5 cebes
2 porros
3 pastanagons
1 poma golden
pa rallat i juevert

Elaboració

Tallar-ho tot a trossets petits, fregir amb oli. Una vegada mig cuit, posar-hi un poc de llet, sal, pebre bo i que acabi de coure. Passar-ho pel premsa-purés. Posar la mitat de la verdura dins una rostidora, damunt els lloms, i l'altre mitat damunt el peix. Posar juevert picat i pa rallat al forn.

Margalida Ribas Nicolau "Roca"

Apotecaries

Porreres	7 Dbre.	Vilafranca	21 Dbre
Sant Joan	14 "	Ariany	28 "

Gloses

Millores

Pes poble de Montuïri es carrers han renovat, es batle se n'ha cuidat, aigua, grifo i asfaltat; pes qui no està conformat s'enfronti amb ell i li digui. Jo que he pagat he notat veig que a tots els ha agradat, han firmat i han pregat que aquesta aigua no s'aturi.

Amador Font

MATERIALS DE CONSTRUCCIÓ

BIGUES - BLOCS - RAJOLES - AÏLLAMENTS
TRANSPORT PROPI - PINTURES - XEMENEIES
DISSABTES MATÍ OBERT

Crta. Montuïri - Porreres, Km. 1 - Tlf. 64 66 95

MONTUÏRI

Llorenç Villalonga

En el centenari del seu naixement (Palma 1897 - 1980)

VIDA

Llorenç Villalonga (Palma 1897-1980), important novel·lista mallorquí, de qui enguany se celebra el centenari del seu naixement, mostra, dins el seu procés creatiu, uns inicis propers a Anatole France i prest es consolidà dins una estètica proustiana. El sedueix la troballa de Proust que diu que no hi ha més paradisos perduts. Una activitat periodística, vasta i constant el fa col·laborar com a articulista a *El Dia*, *Baleares*, *El Correo Catalán*, *Destino*, etc. A diverses publicacions immortalitzà el pseudònim Dhey, emprat també per signar algunes novel·les.

La seva projecció novel·lística s'inicià amb *Mort de dama* (1931), on contemplà a la llum suau de l'humor o amb pinzellada més agra d'esperpent i sàtira, el procés de decadència de la societat mallorquina. Després assumeix la direcció literària de *Brisas* (1934-1936), revista il·lustrada que fou decapitada per la Guerra Civil. S'enlluernà transitòriament amb el pensament feixista però, abans d'acabar la guerra, es tancà dins un exili interior del qual només surt després de la Segona Guerra Mundial.

La seva vasta producció abasta quinze novel·les, cinc llibres de relats i cinc volums de teatre. Una obra marcada per la reflexió continuada sobre el procés de decadència de la civilització occidental. Entre les seves obres més importants cal esmentar: *Bearn* (1956), *L'hereva de donya Obdúlia* (1964), *Desbarats* (1965), la quasi autobiografia *Falses memòries de Salvador Orlan* (1967) i *El misantrop* (1972). Va obtenir alguns premis literaris: el Ciutat de Palma de Novel·la, el Premi Nacional de Crítica, el Premi Nacional Narcís Oller i el Premi Josep Pla.

Bearn, la seva millor obra, s'ha traduït a moltes llengües i té versions en italià, hongarès, francès, anglès, noruec, alemany, neerlandès, xinès, vietnamita i en alfabet Braille.

Bearn (fragment)

La bellesa és una força tràgica. El paganisme pretén que és alegria de la vida. Per a mi representa la tristesa. El

Renaixement situava la intensitat del plaer artístic per damunt totes les coses. Quina aberració, amic! Els antics ens han deixat gracioses escultures d'animals, xots innocents, nobles cavalls i vaques pacífiques. En sortir de visitar la fauna que es conserva al Museu Vaticà us sentiu l'ànima lleugera com després d'un bany de puresa. Els artistes que crearen tan belles escultures no pretenien treure les coses de lloc ni actuar damunt la nostra sensibilitat d'una manera desmesurada. Ells, sí, foren uns veritables clàssics. El desassossec i el pecat comencen amb l'entronització de l'humanisme. S'ha dit que l'art ho ennobleix, però com més artística, com més delicada sia la representació de la bellesa femenina, amb més intensitat parlarà als sentits de l'home. La dona amable i modesta, convenientment vestida, encara que perillosa, pot ésser també una nota pura i consoladora. La dona civilitzada, la Venus, constitueix un sacrilegi. Els qui afirmen que l'art és sempre pur són o hipòcrites o retòrics sense sensibilitat. L'art és de vegades una ambriaguesa. Les temptacions de sant Antoni, les de Pafnuci, són plenes de bellesa; Lucífer era bellíssim.

De la introducció de *Mort de dama*

"El barri és venerable, noble i silenciós, amb carrers estrets i cases amples,

que semblen deshabitades. Entre les volades dels casals, el cel fa vibrar el seu blau lluminós com una llançada. L'herba creix entre les juntes de les pedres, amples com a lloses. Rompen el silenci, de tard en tard, remors de campanes.

Pel barri, no hi passa ningú. "Els veritables habitants d'aquests carrers són els gats", ha dit Santiago Rusiñol. Mallorca és un país privilegiat per als éssers gatescos. El gat exigeix silenci, ordre i netedat, com un filòsof escolàstic: els renous del món no el deixaren meditar. Els gats i els canonges guarden analogies. Així han triat el mateix barri. L'aristocràcia, la burgesia, també anhelan reposar. L'escenari és apropiat. No descriuré una vegada més com és una antiga casa mallorquina, poc més o menys, igual que una lleonesa o catalana. Bells quadres en els quals, de sobte, no es veu què hi ha pintat; cadires de repòs i llits barrocs, amb cortinatges de domàs. Aquests llits tenen molts de matalassos: s'hi dorm molt bé.

A l'altre cap de la ciutat, als afores, pel Terreno, per Génova, s'hi belluga un món colonial, compost de pintors, turistes i senyores que fumen. Són gents estranyes, que es banyen a l'hivern i viuen d'esquena a la religió. Fabriquen *cocktails* endiabllats. Donen balls i tes..."

Consell de Mallorca
Cultura i Patrimoni Històric